

MALEZYA

GIDA SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : 30/04/2025

Raporu Hazırlayan: Kuala Lumpur Ticaret Müşavirliği

1. Ülke Pazarında Gıda Sektörü

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Malezya, küresel anlamda gıda üretimi ve işleme endüstrisinde önemli bir konumdadır. Bu konum, üretime konu ürün çeşitliliğinden ziyade, palmiye yağı ve kauçuk başta olmak üzere, durian, muz ve ananas gibi temel tropikal meyvelerin dünyadaki az sayıda üreticilerinden olmasından kaynaklanmaktadır.

Malezya, Endonezya'dan sonra ikinci büyük palmiye yağı üreticisi konumundadır. 2024 yılında Malezya'nın üretim payı küresel üretimin %24'üdür. Palmiye yağı, Malezya'da yemeklerde kullanılan en yaygın yağlardan biridir. Diğer bitkisel yağlara kıyasla nispeten ucuz olan palm yağı, hem üreticiler hem de tüketiciler için uygun fiyatlı bir seçenektir. İlaveyen, gıda üreticilerinin geniş bir pazara ekonomik olarak erişilebilen ürünler sunmasına olanak tanıyan maliyet etkinliği nedeniyle gıda üretim endüstrisinde önemli bir rol oynamaktadır.

2024 yılında Malezya'nın toplam ham palm yağı üretimi, 2023'teki 18,55 milyon tona kıyasla %4,2 artışla 19,34 milyon ton olmuştur. Sabah Eyaleti, 2024 yılında 4,3 milyon ton üretimle Malezya'nın toplam alm yağı üretiminin %22,1'sine sahiptir. Sabah'tan sonra toplam palm yağı üretiminin, Sarawak %21,6'sını, Pahang %17,2'sini, Johor %16,2'sini gerçekleştirmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, 2024'te Malezya'nın 14 milyon ton üretim ve %50,3 pay ile, Rafine Edilmiş, Ağartılmış ve Koku Giderilmiş (RBD) Palm Yağının, yaklaşık 'daki en büyük üreticisi olduğu görülmektedir. Malezya'nın 2024 yılında bir önceki yıla göre %6 artış göstermiştir. RBD Palm yağını, 9,6 milyon ton üretimle RBD Palm Olein ve 2,6 milyon ton üretimle RBD Palm Stearin takip etmektedir.

Tablo 1: İşlenmiş Palm Yağı Üretimi 2023-2024 (Ton)¹

Ürünler	2023	2024	Yıllık % Değişim	2024 % Pay
C.P. Stearin	31,543	31,149	-1.25	0.1
C.P. Olein	373,018	453,496	21.57	1.6
RBD Palm Oil	13,175,677	13,972,486	6.05	50.3
RBD Palm Olein	9,261,097	9,606,045	3.72	34.6
RBD Palm Stearin	2,541,589	2,567,567	1.02	9.2
Palm Fatty Acid Distillate (PFAD)	687,558	681,959	-0.81	2.5
Cooking Oil	481,565	462,606	-3.94	1.7
Toplam	26,552,047	27,775,308		

Kaynak: Malaysian Palm Oil Board (MPOB)

Ayrıca, palmiye yağı rafinasyonunun bir yan ürünü olan Palmiye Yağ Asidi Distilatı (PFAD), özellikle kümes hayvanları, domuzlar ve balıklar gibi çiftlik hayvanlarının yemlerinde kullanılan hayvan yemi üretiminde yem bileşeni olarak kullanılmakta olup, 2024 yılında 681,959 ton üretim gerçekleşmiştir.

¹ RBD Palm Oil oda sıcaklığında katıdır ve gıda üretimi ve katı yağlar gerektiren endüstriyel uygulamalarda kullanılır. Ancak RBD Palm Olein sıvıdır ve genellikle kızartma, pişirme ve yüksek sıcaklık uygulamaları için kullanılır. RBD palm stearini, oleini stearinden ayırmak için rafine edilmiş palm yağının fraksiyonlanmasıyla elde edilir. RBD palm stearini, margarin ve katı yağ endüstrilerinde yaygın olarak kullanılır. Ayrıca sabun, mum ve oleokimya endüstrilerinde de kullanılır. C.P.: Crude Palm

Malezya'nın önemli üretime sahip olduğu bir diğer tarım ürünü pirinçtir. Malezya'da önemli bir temel gıda olarak karşımıza çıkan pirinç üretimi, 2023 yılında %4,6'lık bir azalma ile, 1.5 milyon ton olmuştur (Tablo 2). Malezya'da esas olarak uzun taneli beyaz pirinç ve ayrıca az miktarda da olsa geleneksel yemekler için yapışkan pirinç üretilmektedir.

Tablo 2: Çeltik ve Pirinç Üretimi 2022-2023* ('000 mt)

	2022	2023	Yıllık % Değişim
Çeltik Üretimi	2,281.7	2,175.1	-4.67
Pirinç Üretimi	1,575.0	1,503.2	-4.56

Kaynak: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı (2024 verisi yayınlanmamıştır.)

Malezya'da başlıca pirinç üreten eyaletler ve üretimden aldıkları pay sırasıyla Kedah (%34,8), Perak (%13,1), Kelantan (%12,4), Perlis (%11,3) ve Selangor (%7,5) olmuştur. (Tablo 3)

Tablo 3: Başlıca Eyaletlerde Pirinç Üretimi, 2022-2023 (mt ton)

	2022	2023	Yıllık % Değişim	2023 % Pay
Kedah	584,431	523,036	-10.5	34.8
Perak	188,853	197,369	4.5	13.1
Kelantan	190,843	186,931	-2.0	12.4
Perlis	163,647	170,369	4.1	11.3
Selangor	107,444	112,890	5.1	7.5

Kaynak: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı (2024 verisi yayınlanmamıştır.)

Hali hazırda, iç piyasadaki pirinç tüketimin ithalata yüksek miktarda bağlı olduğu Malezya'da ithalatı azaltma ve yerel pirinç üretimini artırma çabalarına rağmen, özellikle Pakistan, Tayland ve Vietnam gibi ülkelerden önemli miktarda pirinç ithal edilmektedir. Üretimin istenilen seviyede artırılmamasında uygun iklim ve arazi olmaması ve işgücü kıtlığı gibi nedenler etkili olmaktadır.

Tablo 4: Başlıca Emtaların üretimi 2023-2024 (Metrik Ton)

	2023	2024	Yıllık Değişim	%	2024 % Pay
Meyve	1,889,119	1,948,402	3.14		45.8
Sebze	1,166,125	1,255,305	7.65		29.5
Endüstriyel Bitkiler	774,376	781,468	0.92		18.4
İhracat Mahsulü	188,812	202,178	7.08		4.7
Bitki ve Baharatlar	67,972	69,043	1.58		1.6
Toplam	4,086,404	4,256,394			

Kaynak: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı

2024 yılında Malezya'da tarımsal emtia üretimi 2023'e kıyasla artış kaydetmiştir (Tablo 4). Buna göre üretimi en çok artanlar sırasıyla sebze üretimi %7,65 artışla 1,25 milyon metrik tona, ihracat mahsulleri %7,08 artışla 202.178 metrik tona, meyve üretimi %3,14 artışla 1,95 milyon metrik tona, bitki ve baharat üretimi %1,58 artışla 69.043 metrik tona, endüstriyel bitkiler %0,92'lik artışla 781.468 metrik tona yükselmiştir. Genel olarak, meyve mahsulleri toplam mahsul üretimine en büyük katkıyı %45,8 ile sağlamıştır.

Tablo 5: Başlıca Meyvelerin Üretimi 2023-2024 (metrik ton)

	2023	2024	Yıllık % Değişim	2024 % Pay
Durian	592,053	613,130	3.6	31.5
Ananas	440,848	454,074	3.0	23.3
Muz	343,203	355,902	3.7	18.3
Karpuz	138,878	143,045	3.0	7.3
Papaya	54,769	55,974	2.2	2.9
Toplam		1,948,402		

Kaynak: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı

Malezya, özellikle yerel ve uluslararası alanda yüksek talep gören Musang King çeşidi başta olmak üzere yüksek kaliteli durianlarıyla ünlüdür. Sahip olduğu tropikal iklimi, verimli toprağı ve elverişli yetiştirme koşulları, durian yetiştiriciliği için Malezya'yı ideal hale getirmektedir. Tablo 5'e bakıldığında, 2024 yılında durian üretiminin %3,6 artarak 613.130 metrik tona ulaştığı görülmektedir. Durian, Malezya'nın toplam meyve üretiminin %31,5'ini oluşturmaktadır.

Malezya'da ananas üretimi 2024 yılında %3 artarak 454.074 metrik tona ulaşmış olup, bu ülkenin toplam meyve üretiminin %23,3'üne denk gelmektedir. Malezya, Güneydoğu Asya'da başlıca ananas üreticilerinden biridir ve başlıca çeşitleri Josapine ve Mauritius'tur.

2024 yılında Malezya'nın muz üretimi ise %3,7'lik artışla 355.902 metrik tona yükselmiştir. Cavendish muz, öncelikle ihracat için yetiştirilen en yaygın çeşittir; Pisang Raja, Pisang Berangan ve Pisang Mas gibi diğer çeşitler ise yerel tüketim için yetiştirilmektedir.

Malezya'da karpuz üretimi çoğunlukla Kelantan, Pahang, Johor, Kedah ve Terengganu gibi eyaletlerde yoğunlaşmıştır. 2024 yılında karpuz üretimi %3 artarak 143.045 metrik tona ulaşarak toplam meyve üretiminin %7,3'ünü oluşturmuştur.

Papaya üretimi de küçük ve orta ölçekli çiftçilerin katkılarıyla 54.769'dan 55.974 metrik tona çıkarak %2,2 artış göstermiş ve toplam meyve üretiminin %2,9'unu oluşturmuştur.

Tablo 6: Başlıca Sebzelerin Üretimi 2023-2024 (metrik ton)

	2023	2024	Yıllık % Değişim	2024 % Pay
Domates	188,842	203,383	7.7	16.2
Hardal	154,811	167,211	8.0	13.3
Salatalık	112,345	121,703	8.3	9.7
Lahana	108,749	116,763	7.4	9.3
Marul	103,542	111,308	7.5	8.9
Toplam		1,255,305		

Kaynak: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı

Tablo 6'da görüldüğü gibi, 2024'te domates üretimi %7,7'lik artışla 203.383 metrik tona, hardal üretimi, %8'lik artışla 167.211 metrik ton, salatalık üretimi %8,3 artışla 121.703 metrik tona yükselmiştir.

%16,2'lik bir payla domates, 2024 yılında ülkedeki toplam sebze üretimine en büyük katkıyı sağlayan üründür. Domates üretimi ağırlıklı olarak Pahang eyaletinin Cameron Highlands bölgesinde yoğunlaşmıştır.

2024 yılında Malezya'daki hardal üretimi toplam sebze üretimine %13,3 katkıda bulunmuş olup, üretimin %80'i Johor, Pahang ve Sarawak'ta gerçekleştirilmiştir. Salatalık, sebze üretiminin %9,7'sini oluşturmuştur. Çoğunlukla Cameron Highlands gibi daha soğuk bölgelerde yetiştirilen lahana ve marul üretimi, sırasıyla %7,4 ve %7,5 artışla 116.763 ve 111.308 metrik tona ulaşmıştır.

Tablo 7: Başlıca Endüstriyel Bitkilerin Üretimi 2023-2024 (metrik ton)

	2023	2024	Yıllık % Değişim	2024 % Pay
Hindistan Cevizi	623,663	629,900	1.0	80.6
Palmiye Sago	102,553	102,553	0.0	13.1
Çay	15,868	16,519	4.1	2.1
Mantar	12,788	12,788	0.0	1.6
Toplam		781,468		

Kaynak: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı

2024 yılında Malezya'nın hindistan cevizi üretimi %1 artarak 629.900 metrik tona ulaşarak ülkenin endüstriyel bitki üretiminin %80'ini oluşturmuştur. Başlıca çeşitleri Uzun ve Cüce hindistan cevizi olup, yağ, süt ve kurutulmuş hindistan cevizi gibi çeşitli hindistan cevizi ürünleri de üretilmektedir. Hindistan cevizi üretiminde lider eyalet Johor'dur. (Tablo 7)

Palmiye sago endüstrisi, özellikle Sarawak ve Sabah'ta kırsal ekonomiyi desteklerken, sago unu çeşitli ürünlerde kullanılmaktadır. Palmiye sago endüstrisi, 102.553 metrik ton üretim ile 2024 yılında %13,1 pay ile başlıca endüstriyel bitkilerin üretiminde ikinci sırada yer almaktadır.

Çay üretimi, 2024'te %4,1 artarak 16.519 metrik tona ulaşmış olup, çoğunluğu Pahang'da, özellikle Cameron Highlands'da yetiştirilmektedir. En çok üretilen çay türü siyah çay olup, bunu yeşil çay ve Teh Tarik gibi özel çaylar takip etmektedir. Ünlü bir marka olan Boh Tea Cameron Highlands'da işlenmektedir.

Malezya'nın tropikal iklimi çeşitli mantar yetiştiriciliğine olanak sağlamaktadır. İstiridye mantarı, shiitake mantarı ve saman mantarı gibi türler çoğunlukla Perak ve Selangor gibi eyaletlerde yetiştirilmektedir.

Tablo 8: Temel İhraç Ürünlerinin Üretimi 2023-2024 (metrik ton)

	2023	2024	Yıllık % Değişim	2024 % Pay
Tatlı Mısır	63,508	68,271	7.5	33.8
Kasava	45,266	49,127	8.5	24.3
Tatlı Patates	32,984	35,372	7.2	17.5
Meksika Turpu	22,993	24,143	5.0	11.9
Sarı Şeker kamışı	20,364	21,382	5.0	10.6
Toplam		202,178		

Kaynak: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı

2024'te Malezya'da nakit mahsul üretiminin %33,8'ini oluşturan tatlı mısır üretimi %7,5 artışla 68.271 metrik tona çıkmıştır. Bunu sırasıyla Kasava (%8,5 artış), tatlı patates (%7,2 artış), meksika turpu (5 artış) ve sarı şeker kamışı (%5 artış) takip etmiştir.

Tatlı mısır yerel tüketim için yetiştirilmekte ve konserve mısır, mısır unu ve atıştırılmalıklar gibi ürünlere işlenmektedir. Yaprakları ve sapları ise hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Kasava,

atıştırma malikarlar, kekler ve glütensiz ürünler için tapyoka unu şeklinde işlenmektedir. Öncelikle Perak eyaletinde yetiştirilen meksika turpunun 6-8 aylık bir büyüme döngüsü bulunmakta, çiğ, sotelenmiş veya atıştırma malik olarak tüketilebilmektedir. Ticari olarak ilk kez 19. yüzyılda Perak eyaletinde yetiştirilen sarı şeker kamışı, Malezya'da meyve suyu, ham şeker, şurup ve pekmez üretiminde kullanılmaktadır.

Tablo 9: Bitki ve Baharat Üretimi 2023-2024 (metrik ton)

	2023	2024	Yıllık % Değişim	2024 % Pay
Limonotu	23,980	20,687	-13.7	30.0
Zencefil	10,785	11,593	7.5	16.8
Misk Limon Özü	13,603	12,782	-6.0	18.5
Misket Limonu	4,044	5,580	38.0	8.1
Havlıcan	1,497	2,837	89.5	4.1
Toplam		69,043		

Kaynak: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı

Malezya, tropikal iklimi ve biyolojik çeşitliliği nedeniyle çeşitli otlar ve baharatların üretimi için oldukça uygundur. Tablo 9'a bakıldığında, limonotu üretiminin toplam bitki/baharat üretiminin %30'unu, Misk Limon özünün %18,5'ini, zencefilin %16,8'ini, mikset limonunun %8,1'ini oluşturduğu görülmektedir. Havlıcan üretimi ise neredeyse iki katına (+%89,5) çıkarak üretimde önemli bir pay (%4,1) almıştır. Bitki ve baharatlar Malezya mutfağında, içeceklerin, atıştırma malikarların ve çeşnilerin üretiminde önemli bir yere sahiptir. Malezya'da bulunan yerel mutfakların çok yönlülüğü, ülke genelindeki evlerde, sokak yemeklerinde ve restoranlarda bu bitkiş ve baharatların yaygın kullanımını artırmaktadır.

Tablo 10: Başlıca Hayvancılık Ürünlerinin Üretimi 2022-2023 ('000 metrik ton)

	2022	2023	Yıllık % Değişim	2024 % Pay
Sığır Eti	35.9	38.7	7.8	1.4
Koyun Eti	4.1	4.4	7.3	0.2
Domuz Eti	181.9	147.4	-19.0	5.2
Tavuk Eti	1,543.4	1,564.6	1.4	55.3
Ördek Eti	68.0	67.3	-1.0	2.4
Kümes Hayvanı Yumurtası	869.4	1,005.9	15.7	35.6
Toplam	2,702.7	2,828.3	4.6	
Taze Süt (Mil.Litre)	39.0	40.1	2.8	

Kaynak: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı

Tablo 10'da gösterildiği gibi, 2023'te hayvancılık alt sektörü üretimi 2022'deki 2,70 milyon metrik tona kıyasla %4,6 artarak 2,82 milyon metrik tona çıkmıştır. Hayvancılık üretimine en büyük katkıyı, 2023 üretiminin %55,3'ünü oluşturan Tavuk Eti sağlamıştır. Tavuk Yumurtası, %35,6 pay ve %15,7 artış ile bunu takip etmiştir. Domuz eti üretimi %19'luk azalış kaydetmiştir. Sığır eti ve Koyun eti ise hayvancılık üretiminden sırasıyla aldıkları %1,4 ve %0,2'lik paylarla yaklaşık %7,5 oranında büyümüştür. Ördek Eti üretimi %1,0 azalarak 67,3 milyon metrik tona ve Taze Süt üretimi %2,8 artarak 40,1 milyon litreye çıkmıştır.

Tavuk, uygun fiyatlı olması, bulunabilirliği ve helal uyumluluğu nedeniyle Malezya'da en çok tüketilen hayvansal proteindir ve bu da onu tüm etnik ve dini grupların gıda tercihlerinin merkezi

haline getirmektedir. Kümes hayvanı yumurtaları da uygun fiyatları ile yaygın olarak erişilebilir durumdadır. Tavuk eti yoğun olarak tercih edilmekle birlikte, sığır eti ve koyun eti de özellikle bayram dönemlerinde önemli bir talebe sahiptir. Yerel üretimin oldukça sınırlı olması nedeniyle, Malezya’da sığır eti ve koyun eti büyük ölçüde ithalata bağımlıdır. Bu da süt endüstrisinin de (süt ve süt ürünleri) dolaylı olarak ithalatla karşılanmasına yol açmaktadır.

Tablo 11: Balıkçılık  retimi 2022-2023 (‘000 metrik ton)

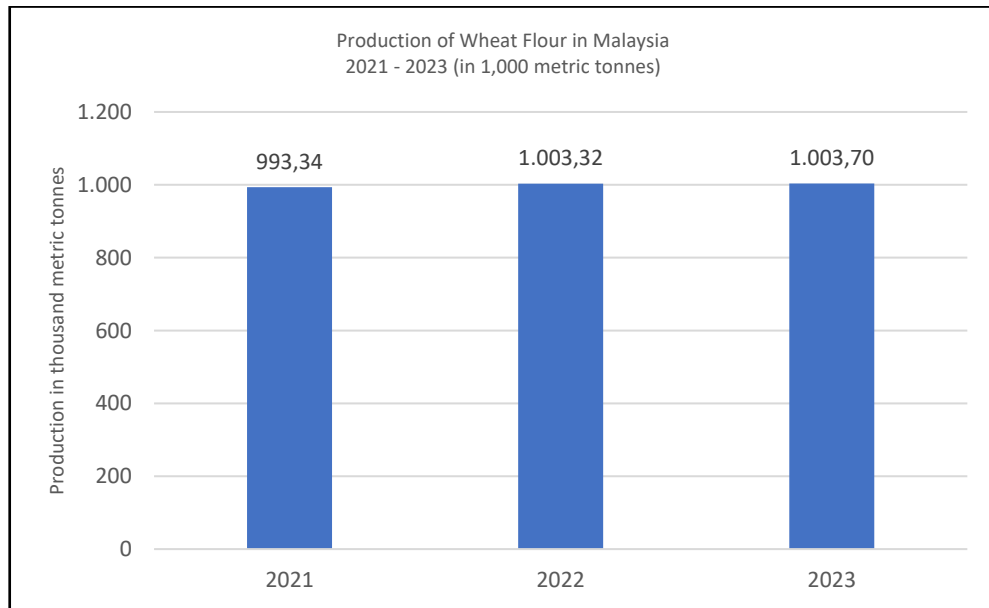
	2022	2023	Yıllık % Değışim	2024 % Pay
Avcılık Balıkçılık �r�nleri	1,308.4	1,270.3	-2.9	71.1
Su �r�nleri Yetiştiriciliğı	573.7	506.9	-11.6	28.4
�� Su Balıkçılık �r�nleri	8.2	9.4	14.6	0.5
Toplam	1,890.3	1,786.6	-5.5	

Kaynak: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliğı Bakanlığı

2023'te toplam balıkçılık üretimi 2023'te %5,5 azalarak 1,79 milyon metrik ton seviyesinde gerçekleşmiştir. Avcılık balıkçılığı üretimi %71,1'lik en büyük pay ile 1,27 milyon ton, su ürünleri yetiştiriciliğı üretimi %28,4'l k pay ile 506,9 bin ton ve üç su balıkçılık üretimi %0,5 pay ile 9.434 ton seviyesinde gerçekleşmiştir.(Tablo 11)

Balıkçılık sektörü, kırsal kalkınmayı destekleyerek, iş sağılayarak ve önemli bir hayvansal protein kaynağı sağılayarak Malezya'nın ekonomisinde ve gıda güvenliğinde önemli bir rol oynamaktadır. Temel  r nler arasında taze, dondurulmuş ve canlı balık, kabuklular, kabuklu deniz ürünleri ve kurutulmuş balık ve karides ezmesi gibi geleneksel ürünler yer almaktadır. Bunlar çoğunlukla hipermarketler ve süpermarketler aracılığıyla satılmaktadır. Artan balıkçılık ürünü tüketimi    üretim ile tamamen karşılanmamakta, bu da fileto ve işlenmiş balık gibi çeşitli balık ürünlerinin ithalatının artmasına neden olmaktadır.

Tablo 12: Malezya’da Buğday Unu  retimi 2021 – 2023 (1,000 metrik ton)

Kaynak: Statista

2022 ve 2023'te yaklaşık bir milyon metrik ton buğday unu üretilen Malezya’da, un ekmek, erişte, roti canai, bisküvi, kek ve hamur gibi çeşitli gıda ürünlerinde kullanılmaktadır. Bununla birlikte,

alışlagelen Türk mutfağında yer alan ekmek tüketiminin yerini Malezya mutfağında pirinç aldığından, buğday unu Malezya için kısmen bir temel gıdadır. Ancak Malezya, bu talebi de karşılamak için yeterli miktarda yerel üretim yapmadığı için büyük ölçüde buğday ithalatı gerçekleştirmektedir. Malezya'ya en büyük buğday tedarikçileri arasında Avustralya, Kanada, Amerika Birleşik Devletleri, Romanya ve Ukrayna yer almaktadır.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Malezya'da asgari ücret uygulaması 2013 yılında uygulamaya konulmuş olup, 1 Şubat 2025 itibarıyla aylık asgari ücret %13,3 oranında artarak 1.500 RM'den 1.700 RM'ye yükselmiştir.

Malezya'da gerçekleştirilen üretim faaliyetlerine ilişkin fiyatlar seviyesine ilişkin olarak, Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE), Şubat 2024'te 118,7'den Şubat 2025'te 119,0'a hafif bir artış göstermiştir. Tarım, ormancılık ve balıkçılık sektöründe endeks, Şubat 2025'te 148,6 olarak gerçekleşmiş (Şubat 2024: 129,0) ve Malezya Üretici Fiyat Endeksine (ÜFE) en büyük katkırı vermiştir.

Şubat 2025'te Madencilik sektörü endeksi 92,3 seviyesinde (Şubat 2024; 102,2), İmalat sektörü endeksi 119,4 (Şubat 2024'te 119,8), Elektrik ve Gaz Tedarik sektörü 117,8 (Şubat 2024 118,1) olarak gerçekleşmiştir.

Gıda üretiminde kullanılan girdiler için üretilen endeks, Şubat 2024'teki 119,8 seviyesinden Şubat 2025'te 142,6'ya önemli ölçüde artış göstermiştir.

SITC 4 bazında Gıda kategorisinde Yerel Üretim ve Emtialara ilişkin endeksin alt kırılımları incelendiğinde, Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) Ocak 2025'te 141,0 ve Şubat 2025'te 141,5 (Şubat 2024: 141,1) olarak gerçekleşmiştir.

İçecekler ve tütün için hesaplanan Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) Ocak 2025'te 117,2'den Şubat 2025'te 117,0'a (Şubat 2024: 113,9) hafifçe düşüş kaydetmiştir.

Tablo 13'te, Tarım Ormancılık ve Balıkçılık faaliyetleri için hesaplanan endekse yer verilmekte olup, hesaplanan genel endeks Şubat 2024'teki 118,7 seviyesinden ılımlı bir artış göstererek Şubat 2025'te 119 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 13: Yerel Üretim, Sektör, Bölüm ve Grup Bazında Yüzdelik Değişim

	Endeks			% Değişim	
	Şubat 2024	Ocak 2025	Şubat 2025	Şub 2025-Şub 2024	Şub 2025-Ocak2025
Toplam	118.7	118.9	119.0	0.3	0.1
Tarım, Ormancılık, Balıkçılık	129.0	146.5	148.6	15.2	1.4
Bitkisel ve hayvansal üretim, avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	121.1	142.2	144.0	18.9	1.3
Çok yıllık olmayan bitkilerin yetiştiriliciği	136.6	142.0	139.9	2.4	-1.5
Hayvansal üretim	143.2	140.2	141.3	-1.3	0.8

Kaynak: DOSM

Tablo 14'te Gıda Ürünleri İmalatı ve alt sektörleri imalatı için hesaplanan endekse yer verilmektedir. Tablo incelendiğinde, genel imalat endeksinin Şubat 119,4 seviyesinde gerçekleşerek gerek aylık gerekse yıllık bazda benzer seviyesini koruduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 14: Gıda Ürünleri Yerel Üretimi, Sektör, Bölüm ve Grup Bazında Yüzdelik Değişim

	Endeks			% Değişim	
	Şubat 2024	Ocak 2025	Şubat 2024	Ocak 2025	Feb 2025-Jan 2025
İmalat	119.8	119.1	119.4	-0.3	0.3
Gıda ürünlerinin imalatı	118.3	132.4	133.3	12.7	0.7
Etin işlenmesi ve saklanması	132.2	128.9	130.2	-1.5	1.0
Balık, kabuklu deniz hayvanları ve yumuşakçaların işlenmesi ve saklanması	121.8	121.8	119.5	-1.9	-1.9
Meyve ve sebzelerin işlenmesi ve saklanması	118.3	120.7	120.8	2.1	0.1
Bitkisel ve hayvansal yağların ve katı yağların imalatı	113.1	132.8	134.2	18.7	1.1
Süt ürünleri imalatı	140.6	146.5	144.5	2.8	-1.4
Tahıl değirmeni ürünleri, nişastalar ve nişasta ürünlerinin imalatı	132.8	130.2	130.4	-1.8	0.2
Diğer gıda ürünlerinin imalatı	123.7	127.9	128.7	4.0	0.6
Hazırlanmış hayvan yemlerinin imalatı	137.4	124.5	122.1	-11.1	-1.9

Malezya’da gerçekleştirilen üretici fiyat**Palm Yağı Bazlı Ürünler**

Palm yağı, özellikle yemeklik yağ üretiminde Malezya'nın gıda sanayisi ve ekonomisi için hayati öneme sahiptir ve Malezya'da margarin, hazır erişte, dondurma, şekerleme ve süt ürünü olmayan krema gibi çeşitli gıda ürünlerinde önemli bir girdidir. Özellikle düşük ve orta gelirli gruplar arasında yaygın olarak kullanılan bir ürün olarak, hükümet fiyatları düzenleyerek uygun fiyatlı olmasını sağlamaktadır. “Price Control and Anti-Profiteering Act” aracılığıyla, İç Ticaret ve Geçim Maliyeti Bakanlığı, şişelenmiş yemeklik palm yağında 1 kg için 6,90 RM ve 5 kg için 30,90 RM'ye kadar değişen tavan fiyatlar belirlemiştir. Ayrıca, 1 kg'lık poşet yemeklik yağ 2,50 RM gibi çok daha düşük bir fiyata satılabilmektedir.

Pirinç

Çeltik taban fiyatı, Şubat 2025'ten itibaren geçerli olmak üzere ton başına 1.300 RM'den 1.500 RM'ye yükseltilmiştir. Hükümet ayrıca, altı ay boyunca yaklaşık 150 milyon RM tutarında olması beklenen pirinç üretim maliyetinin karşılanabilmesi için, yerel beyaz pirincin fiyatını kg başına 2,60 RM olarak belirlemiştir.

Meyveler, Sebzeler, Diğer Mahsuller, Bitkiler ve Baharatlar, Hayvancılık ve Balıkçılık

Aşağıdaki tabloda 2024 yılında başlıca bitkisel ürünler ve canlı hayvanların ortalama fiyatları gösterilmektedir:

Tablo 13: Başlıca Tarımsal Ürünlerin Ortalama Fiyatları, 2024

Commodities	Farm Price	Wholesale Price	Retail Price
	RM/Kg		
Fruits			
Durian (Musang King)	34.32	40.20	52.39
Durian (D24)	10.02	15.51	24.43
Durian Kampung	5.60	8.02	12.21
Pineapple (Josapine)	2.20	3.19	4.08
Pineapple (Mauritius)	2.11	3.15	4.03
Banana (Berangan)	2.64	4.13	5.96
Banana (Mas)	2.60	4.01	5.78
Watermelon	2.19	2.82	4.03
Papaya	2.05	3.45	5.17
Vegetable			
Tomato	3.41	4.35	6.11
Mustard	3.16	3.75	6.32
Cucumber	1.68	2.58	4.22
Cabbage	2.34	3.55	5.35
Lettuce	n/a	n/a	4.00
Other Crops			
Shell Coconut (unit)	1.39	1.82	2.44
Young Coconut (unit)	1.95	3.05	4.24
Sweet Corn (unit)	0.98	1.19	1.68
Cassava	1.55	2.49	3.98
Sweet Potato	n/a	n/a	7.50
Yam Bean	n/a	n/a	6.00
Herbs and Spices			
Lemongrass	3.61	4.75	6.57
Ginger	10.84	11.17	13.75
Musk Lime	4.30	6.59	8.85
Lime	4.71	6.39	8.35
Greater Galangal	3.08	5.72	7.98
Livestock			
Chicken Meat (Standard)* / piece	n/a	8.50	10.00
Chicken Meat (Super)* / piece	n/a	n/a	11.60
Chicken Egg (Grade A)* / piece	0.38	0.40	0.42
Chicken Egg (Grade B)* / piece	0.36	0.38	0.40
Chicken Egg (Grade C)* / piece	0.32	0.36	0.38
Local Beef*	n/a	n/a	35.98
Fisheries			
Torpedo Scad*	n/a	n/a	10.93
Indian Mackerel*	n/a	n/a	16.69
Black Pomfret*	n/a	n/a	27.46
Spanish Mackerel*	n/a	n/a	30.52
Cockles*	n/a	n/a	15.09
Crab*	n/a	n/a	33.16

Cuttlefish*	n/a	n/a	31.90
Others			
Wheat Flour	n/a	n/a	3.19

Kaynak: Federal Agricultural Marketing Authority (FAMA)

* Şubat 2025 İtibariyle n/a: Açıklanmadı

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Malezya'daki yemeklik palm yağ endüstrisi, Felda Global Ventures (FGV), Sime Darby Oils, Kuala Lumpur Kepong (KLK), Bumimas Palm Oil Industries ve Mewah Group gibi büyük yerel üreticilerin üretim ve dağıtımda öncülük ettiği ülke ekonomisinin önemli bir parçasıdır. Bu şirketler, plantasyon yönetiminden rafinasyona ve dağıtıma kadar palmiye yağı üretiminin tüm değer zincirinde faaliyet göstermektedir. FGV, Malezya'nın en bilinen yemeklik yağ markalarından biri olan Saji markası altında yemeklik yağ pazarlamaktadır. Sime Darby ise Naturel markası altında üretim yapmaktadır. Bumimas kendi adını taşıyan Bumimas markalı yemeklik yağını sunarken Mewah Group yemeklik yağlarını Mewah markası altında pazarlamaktadır. KLK'nin ana markası ise Mr Chef'tir.

Palm yağından yapılan margarin, Malezya'da yemek pişirmede önemli oranda tercih edilmektedir. Önemli yerel oyuncular arasında Adela ve Seri Pelangi markalarıyla Delima Oil Products, Daisy marka adıyla Lam Soon ve Nutri Mills Products kendi markası Nutri Mills yer almaktadır. Bu şirketler, fırıncılık, yemek pişirme ve atıştırmalık üretimi dahil olmak üzere çeşitli sektörler için çok çeşitli margarin ürünleri sunarak gıda endüstrisinde sürekli arz sağlamaktadır. Pişirme endüstrisi için, Harvest Bakery de Buttermas ve Martiana Margarine gibi margarin ürünleri sunan iyi bilinen markalardır. Diğer taraftan, gıda ürünleri yelpazesıyla bilinen Adabi ve Munchy's, kendi bisküvi ve atıştırmalık üretim süreçlerinde kullanılan margarinleri de üretmektedir.

Malezya pirinç endüstrisinde, kamu şirketleri, özel şirketler ve bağımsız yerel üreticiler de dahil olmak üzere birkaç önemli paydaş pirinç tedarik zincirinin merkezinde yer almaktadır. Malezya pirinç endüstrisindeki kilit oyunculardan biri, Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'nın yetki alanında bulunan Padiberas Nasional Berhad'dır (BERNAS). Ülkedeki birincil pirinç dağıtıcısı olan BERNAS, ülke çapında stratejik olarak konumlandırılmış oldukça geniş alanda etkili pirinç değirmenleri ve depoları işletmektedir. BERNAS'ın bir yan kuruluşu olan Jasmine Food Corporation, kokulu pirinç, Basmati pirinci ve beyaz pirinç gibi çeşitli türler de dahil olmak üzere Malezya'daki pirincin dağıtımından ve pazarlamasından sorumludur. Jasmine Food Corporation tarafından Malezya'da pazarlanan kokulu pirinç markaları Sunwhite, Royal Siam, Pearl, Moly, SunRice ve Seahorse'dur.

Bir diğer hükümet kurumu ise Malezya'nın Muda (Kedah) bölgesinde tarımsal kalkınmadan sorumlu olan Muda Tarımsal Kalkınma Otoritesi'dir (MADA). MADA özellikle pirinç üretimi yapan çiftçileri desteklemektedir. Bir diğer önemli oyuncu ise pirinç endüstrisinde faaliyet gösteren, hasat öncesi ve hasat sonrası operasyonlara odaklanan ve çiftçilere sertifikalı çeltik tohumları ve diğer girdiler sağlayan özel bir şirket olan Seri Merbok'tur.

Kelantan'daki Lojing Yaylaları'ndaki Sindiyen Plantasyonu, 150.000 ağaçla 4.500 dönümlük alanı kaplayan Malezya'nın en büyük 'Musang King' durian plantasyonudur. Koon Huat Tarım Grubu (KHAG) ülkedeki karpuz pazarına öncülük ederken, Golden Aroma ise her ikisi de Malezya Yarımadası'ndaki çeşitli eyaletlerde faaliyet gösteren kavun ve diğer ürünlere odaklanmaktadır. Johor, 2023 yılında Malezya'nın muz üretiminin (343.203 mt) %37'sini (129.463 mt) oluşturarak meyve üretiminde önemli bir eyalet konumundadır. PLS Plantations Bhd ve Agrofresh Management Sdn Bhd, Johor'da 2.500 dönümlük bir muz plantasyonu geliştirmekte olup ilk hasat 2024 sonunda

yapılacaktır. Johor ayrıca, Kluang ve Ulu Tiram'daki önemli çiftliklerle ülkenin plantasyon alanının (440.848 mt) %64'ünü (280.878 mt) oluşturarak ananas üretiminde de baskın bir konumdadır. Ayrıca Johor, Malezya'nın papaya üretiminin (54.769 mt) %64'ünü (34.929 mt) üretmektedir ve birçok plantasyon küçük çiftçiler ve tarımsal girişimciler tarafından yönetilmektedir.

2024'te Pahang Eyaleti, ülkenin toplam sebze üretiminin (1.255.305 mt) %38'ine (473.980 mt) katkıda bulunmuştur. Bölgede, lahana, domates, salatalık ve marul gibi çeşitli sebzeler üretilmektedir. Nu Farm Fresh, LKE Group ve TS Agriculture Products gibi yerel çiftçiler ve şirketler bölgedeki önemli üreticilerdir.

Johor, 11.043 hektarlık alanı kaplayan ve 2024'te 126.705 metrik ton üreten ve ülkenin toplam üretiminin (629.900 mt) %20'sini oluşturan Malezya Yarımadası'ndaki en büyük hindistan cevizi plantasyon alanına sahiptir. Önemli plantasyon alanları arasında Batu Pahat, Pontian ve Muar yer alır ve Johor Corporation (JCorp) ve IOI Group gibi önemli sahipleri vardır. Selangor, 8.091 hektar ve 122.450 metrik tonluk üretimle ikinci sırada yer alarak toplam üretimin %19'unu oluşturmaktadır. United Plantations (UP), Selangor'da bulunan 4.627 hektar büyüklüğündeki plantasyon alanının %57'sini yönetmektedir.

Son yıllarda, yerel olarak yetiştirilen tatlı mısıra olan talep artmıştır ve birkaç yerel çiftlik bu talebi karşılamak için üretimlerini genişletmiştir. Perak Eyaleti, 2023'te 17.716 metrik tonluk üretimle Malezya'nın bir numaralı tatlı mısır üreticisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Önde gelen yerel üreticiler arasında Cheong Vege, Daily Fresh Foods, Nelson's ve tarım girişimcileri yer almaktadır.

Kümes hayvanları, özellikle tavuk ve yumurta, Malezya'da en çok tüketilen protein kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum, tavuk çiftliği endüstrisinin ülkenin tarımsal işletme altyapısının temel bir ayağı olmasına neden olmuştur. Malezya'da bulunan toplam tavuk sayısı 2022'de 299,4 milyon iken 2023'te 316,2 milyona yükselmiştir. Sarawak, toplam tavuk sayısının %17,5'ini (55,4 milyon tavuk), Johor %16,8'ine (53,2 milyon tavuk) ve Perak %13'üne (41,1 milyon tavuk) sahiptir.

CCK Consolidated Holdings Berhad, Sarawak'taki en büyük entegre kümes hayvanı tedarikçisi olarak tanınmaktadır. CCK'ya ek olarak, diğer önemli kümes hayvanı çiftliği arasında K&L Farming Industries, Boh Ming Group, Chicwan Poultry Farms ve diğerleri yer almaktadır. Bu şirketler, damızlık çiftlikleri, kuluçkahaneler, piliç çiftlikleri ve soğuk depolama tesisleri ve tam lojistik desteği ile donatılmış bir kümes hayvanı mezbahası işletmektedir. Sarawak'taki büyük süpermarket zincirlerine ve ayrıca Endonezya'ya taze yumurta ve kümes hayvanı etleri tedarik etmektedirler.

Johor'da, birkaç önemli oyuncu arasında Leong Hup International, Teo Seng Capital, Cakaran Corporation yer almaktadır. Bu şirketler, hayvan yemi üretimi, damızlık operasyonları, piliç üretimi, yumurta üretimi ve gıda işlemeyi kapsayan operasyonlarla Güneydoğu Asya'nın önde gelen tam entegre kümes hayvanı operatörleri arasındadır.

Perak'taki önemli üreticiler ise, QL Poultry Farms, Heap Soon Farming, Liang Kee Farming ve PWF Corporation'dır. Sadece iç pazardaki ihtiyacı karşılamakla kalmayıp diğer ülkelere de ihracat yapan şirketler, Malezya kümes hayvancılığına önemli katkı sağlamaktadır.

Malezya'nın Sabah eyaletindeki Kinabalu Dağı eteklerinde bulunan Desa Sığır Süt Çiftliği, 199 hektarlık bir alanda ve 1.000'den fazla Holstein Friz sığına ev sahipliği yapmakta ve yılda 900.000 litre süt üretmektedir. Süt, yoğurt, peynir ve dondurma gibi Sabah'ın önemli miktardaki süt ürünlerini tedarik etmektedir.

Johor Corporation'ın bir parçası olan Kulim (Malezya) Berhad, helal et üretimi için çiftliklerinde yaklaşık 8.300 sığır bulundurmakta olup koyun sayısını ise 2025 yılına kadar 500'den 6.000'in üzerine

çıkarmayı planlamaktadır. FGV Holdings Berhad'ın bir yan kuruluşu olan FGV Süt Çiftliği, Malezya'nın Negeri Sembilan eyaletindeki Linggi'de bulunan bir süt çiftliğini ve işleme tesisini işletmektedir. Çiftlikte 200'den fazla inek bulunmakta ve yılda yaklaşık 1 milyon litre taze süt işlenmektedir. Bright Cow markası altında şirket, taze süt, yoğurt içecekleri, peynir ve UHT süt dahil olmak üzere çeşitli süt ürünleri sunmaktadır. Bu ürünler Malezya genelinde dağıtılmakta olup 2023 itibarıyla 2.400'den fazla perakende satış noktasına ulaşmaktadır.

Malezya ekonomisi için, gıda işleme endüstrisi büyük önem arz etmektedir. Zengin tarımsal kaynakları, stratejik konumu ve çok kültürlü mutfak mirasıyla Malezya, hem yerel hem de uluslararası pazarlara hitap eden atıştırmalıklar, içecekler, dondurulmuş gıda ve taze ürünler dahil olmak üzere çeşitli segmentlere çok çeşitli yerel gıda işleme üreticileri yetiştirmiştir.

En önemli üretici isimler arasında Mamee-Double Decker, Julie's Manufacturing, Kawan Food Berhad, Adabi Consumer Industries, Ramly Food Processing, Nona Food Industries, Mak Siti Khadijah, Tropical Consolidated Corporation, Beryl's Chocolate & Confectionery ve Perfect Food Manufacturing yer almaktadır.

Mamee Monster atıştırmalıkları ve Mister Potato cipsleriyle ünlü Mamee-Double Decker, ürünlerini 100'den fazla ülkeye ihraç ederek küresel bir marka haline gelmiştir. Julie's Manufacturing, Malezya'da yaygın olarak satılan ve 80'den fazla ülkeye ihraç edilen bisküvileri ve kurabiyeleriyle tanınmaktadır.

Kawan Food, paratha ve dim sum gibi dondurulmuş geleneksel Malezya yemekleri konusunda uzmanlaşmıştır. Adabi, geleneksel Malay baharatları, sosları ve konserve yiyecekleri sunmasıyla bilinirken, Ramly Food Processing, burger ve sosis gibi helal sertifikalı dondurulmuş etleriyle ünlüdür.

Nona Food Industries ve Mak Siti Khadijah, hindistan cevizi sütü, baharatlar ve pişirme macunları gibi ürünlerle çeşni ve içerik pazarında önemli üreticilerdendir. Tropical Consolidated, balık ve karides gibi dondurulmuş deniz ürünlerini işleyerek ihraç etmektedir. Beryl's Chocolate & Confectionery, Malezya lezzetlerine sahip çikolatalarıyla tanınırken, Perfect Food Manufacturing yüksek kaliteli gofret ürünleri üretmektedir.

Artan sağlık bilinciyle birlikte, Signature Market, Love Earth Organic ve Radiant Whole Food gibi şirketler organik ve besleyici atıştırmalıklar ve tahıllar gibi gıda ürünlerini sunmaya başlamıştır.

FFM Berhad, Pulau Indah Selangor, Pasir Gudang Johor, Prai Penang, Kuching Sarawak ve Kota Kinabalu Sabah'ta stratejik olarak konumlandırılmış günlük toplam 2.820 metrik tonluk değirmen kapasitesine sahip Malezya'nın en büyük un değirmencisidir. Bir diğer önemli oyuncu ise Malayan Flour Mills Berhad'dır (MFM). MFM, ülkede Lumut Perak ve Pasir Gudang Johor'da bulunan ve günlük toplam 1.200 metrik ton üretim kapasitesine sahip iki değirmen işletmektedir. United Malayan Flour (UMF) ayrıca Malezya'nın öncü un fabrikalarından biridir ve Butterworth Penang'da yer almakta ve çok çeşitli yüksek kaliteli buğday bazlı ürünler üretmektedir. Şirket, un kalitesini korumak amacıyla öncelikle Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve Kanada'dan birinci sınıf buğday taneleri tedarik etmektedir.

Federasyon Malezya Hayvancılık Çiftçileri Dernekleri, Kuala Lumpur Sebze Toptancıları Derneği, Malezya Balıkçılık Derneği, Durian Üreticileri Derneği, Malezya Palmiye Yağı Derneği, Malezya Palmiye Yağı Kurulu, Malezya Palmiye Yağı Konseyi, Malezya Deniz Ürünleri Endüstrileri Derneği, Malezya Emlak Sahipleri Derneği ve Malezya Su Ürünleri Yetiştirme Derneği (MADA), Malezya'nın tarım, hayvancılık ve balıkçılık sektörlerinde önde gelen kuruluşlardır.

1.4 Gıda Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Gıda sektörü, Malezya'nın çok çeşitli kültürünü yansıtmakta ve ekonomisinin temel taşlarından birini teşkil etmektedir. Perakende ve toptan satış faaliyetleri, hızlı kentleşme, teknolojik ilerlemeler ve gelişen tüketici talepleriyle bu sektörün omurgasını oluşturur. Tüketicilerin artan satın alma gücü, premium, ithal ve kolay tüketilebilir ürünler de dahil olmak üzere çeşitli gıda ürünlerine harcama yapmaya yönelmektedir.

Malezya'nın gıda sektörünün perakende segmenti, süpermarketler, hipermarketler, mini marketler, özel satış noktaları ve e-ticaret platformlarından oluşan çok yönlü bir yapıya sahiptir. Malezya perakende pazarındaki kilit oyuncular arasında 7-Eleven, Isetan, Lotus, AEON, Lulu, B.I.G. Store Sdn Bhd, Sogo, Mydin, NSK, Mercato, Cold Storage ve Village Grocer yer almaktadır. Perakende formatlarının çeşitlendirilmesi ve genişlemesi, pazar büyümesine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır.

Çoğunlukla Müslüman bir ülke olan Malezya, helal sertifikalı gıda ürünlerine önemli bir talep göstermektedir. Bu talep yalnızca yerel perakende büyümesini desteklemekle kalmayıp aynı zamanda uluslararası gıda markalarının helal ürünlerle Malezya pazarına girmesini de sağlamaktadır.

Son yıllarda dijitalleşme perakende gıda manzarasını yeniden şekillendirmiştir. Grabfood, Foodpanda ve Shopeefood gibi e-ticaret platformları, değişen alışveriş alışkanlıkları ve eve teslimat kolaylığıyla ivme kazanmıştır. Bu platformlar genellikle geleneksel perakendecilerle iş birliği yaparak hibrit bir alışveriş deneyimi yaratmaktadır.

Selayang Toptan Pazarı ve Pasar Borong Kuala Lumpur gibi toptan pazarlar, taze ürün, deniz ürünleri ve et dağıtımı için hayati merkezler olarak hizmet vermektedir. Bu pazarlar öncelikle perakendecilere, gıda hizmeti sağlayıcılarına ve kurumsal alıcılara hitap ederek ülkenin gıda ihtiyaçları için istikrarlı bir tedarik zinciri sağlamaktadır.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

Bu bölümde, Malezya'nın sektördeki dış ticaretinde, Türk ihracatçıları için potansiyel arz eden sektörleri öne çıkartabilmek ve görünümü daha net şekilde verebilmek için, ihracatta potansiyel arz ettiği değerlendirilen ürün grupları 02/03/04/05/07/08/10/11/15 GTİPlerine ²yer verilmiştir.

2.1 Gıda Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2024)

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Miktar*	Oran (%)
			(ton/kg...)	(İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Çin	1,748,483,242		14.6
2	Hindistan	1,308,256,540		10.9
3	Tayland	1,100,573,720		9.2
4	Avusturalya	1,016,964,889		8.5
5	Arjantin	937,784,660		7.8

² İlgili GTIP kodları:

0201/0203/0204/0206/0207/0208/0209/0210/0301/0302/0303/0304/0305/0306/0307/0308/0309/0401/0402/0405/0406/
0407/0408/0409/0410/0501/0502/0504/0505/0506/0507/0508/0510/0511/0701/0702/0703/0704/0705/0706/0707/0708/
0709/0710/0711/0712/0713/0714/0801/0802/0803/0804/0805/0806/0807/0808/0809/0810/0811/0812/0813/0814/1001/
/1002/1003/1004/1005/1006/1007/1008/1009/1101/1102/1103/1104/1105/1106/1107/1108/1109/1501/1502/1503/1504/
1505/1506/1507/1508/1509/1510/1511/1512/1513/1514/1515/1516/1517/1518/1520/1521/1522

6	Endonezya	904,477,874		7.5
7	Vietnam	686,418,198		5.7
8	Yeni Zelanda	657,132,066		5.5
9	Pakistan	353,432,004		2.9
10	ABD	318,246,895		2.7
29	Türkiye	58,635,797		0.5

*Miktar bilgisinin bulunması mümkünse

2.2 Gıda Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Miktar* (ton/kg...)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Hindistan	2,736,167,947		13.1
2	Çin	2,180,948,099		10.5
3	Singapur	1,339,890,709		6.4
4	Hollanda	1,124,055,978		5.4
5	Kenya	1,087,076,227		5.2
6	Türkiye	883,387,088		4.2
7	Filipinler	758,569,805		3.6
8	Japonya	645,277,980		3.1
9	ABD	623,546,161		3.0
10	Pakistan	601,569,887		2.9

*Miktar bilgisinin bulunması mümkünse

2.3 Gıda Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (\$)	Türkiye'den İthalatı (\$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
100630	Rice. Semi-Milled Or Wholly Milled Rice, Whether Or Not Polished Or Glazed: Glutinous Rice	1,090,882,649	0	0.000
020230	Meat Of Bovine Animals, Frozen. Boneless	686,321,732	0	0.000
100590	Maize (Corn). Other Than Seed Popcorn	623,157,349	6,525	0.001
151800	Animal Or Vegetable Fats And Oils And Their Fractions, Boiled, Oxidised, Dehydrated, Sulphurised, Blown, Polymerised	545,115,117	0	0.000
100199	Wheat And Meslin. Other Than Durum Wheat: Other Than Seed	502,589,688	2,421,764	0.482
020714	Meat And Edible Offal, Of The Poultry Of Heading 01.05, Fresh, Chilled Or Frozen. Of Fowls Of The Species Gallus Domesticus	430,015,536	3,231,686	0.752
100510	Maize (Corn). Seed	406,931,336	0	0.000
040210	Milk And Cream, Concentrated Or Containing Added Sugar Or Other Sweetening Matter. In Powder, Granules Or Other Solid Forms	343,957,872	55	0.000

151311	Coconut (Copra), Palm Kernel Or Babassu Oil And Fractions Thereof, Whether Or Not Refined, But Not Chemically Modified.	342,682,040	0	0.000
70310	Onions, Shallots, Garlic, Leeks And Other Alliaceous Vegetables, Fresh Or Chilled. Onions And Shallots: Onions:	324,142,030	591,899	0.183

**2.4 Gıda Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler
(10 ürün)**

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İhracat Değeri (\$)	Türkiye'ye İhracatı (\$)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
151190	Palm Oil And Its Fractions, Whether Or Not Refined, But Not Chemically Modified. Other Than Crude Oil Refined Oil	10,247,014,419	528,267,688	5.16
151110	Palm Oil And Its Fractions, Whether Or Not Refined, But Not Chemically Modified. Crude Oil	3,296,779,855	0	0.00
151620	Animal Or Vegetable Fats And Oils And Their Fractions, Partly Or Wholly Hydrogenated, Inter-Esterified, Re-Esterified Or Elaidinised	1,738,654,898	209,603,923	12.06
151800	Animal Or Vegetable Fats And Oils And Their Fractions, Boiled, Oxidised, Dehydrated, Sulphurised, Blown	1,169,470,760	0	0.00
151329	Coconut (Copra), Palm Kernel Or Babassu Oil And Fractions Thereof, Whether Or Not Refined, But Not Chemically Modified.	563,422,021	77,343,161	13.73
151790	Margarine; Edible Mixtures Or Preparations Of Animal Or Vegetable Fats Or Oils Or Of Fractions Of Different Fats Or Oils Of This Chapter	521,987,932	13,272,261	2.54
151321	Coconut (Copra), Palm Kernel Or Babassu Oil And Fractions Thereof, Whether Or Not Refined, But Not Chemically Modified.	376,685,418	0	0.00
081190	Fruit And Nuts, Uncooked Or Cooked By Steaming Or Boiling In Water, Frozen, Whether Or Not Containing Added Sugar Or Other Sweetening Matter.	219,579,264	0	0.00
041090	Insects And Other Edible Products Of Animal Origin, Not Elsewhere Specified Or Included. Other Than Insects Birds Nests	214,962,766	0	0.00
151319	Coconut (Copra), Palm Kernel Or Babassu Oil And Fractions Thereof, Whether Or Not Refined, But Not Chemically Modified.	160,728,804	8,576,972	5.34

Kaynak: METS

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)³

3.1.Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (1.000 \$)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	080251	Antep Fistiği; Kabuklu (Taze Veya Kurutulmuş)			64,960	1,674	15,978,930
2	080810	Elma (Taze)	3,777,978	5,916,425	4,171,878	5,827,080	5,647,943
3	110100	Buğday Unu Veya Mahlut Unu	3,610,950	2,042,791	2,391,698	4,443,259	4,030,535
4	151219	Ayçiçeği Tohumu Ve Aspir Yağları Ve Bunların Fraksiyonları	290,386	556,700	1,397,408	1,081,752	1,967,030
5	081310	Kayısı (Zerdali Dahil) Kurutulmuş	1,033,820	1,638,310	1,392,926	1,542,919	1,742,653
6	080420	İncir (Taze Veya Kurutulmuş)	779,771	1,125,598	1,164,887	953,824	1,678,411
7	020714	Horoz Ve Tavukların Parçalanmış Et Ve Sakatları (Dondurulmuş)	83,643	57,272	174,799	1,709,843	1,374,993
8	080222	Findik;Kabuksuz (Taze Veya Kurutulmuş)	542,205	881,843	472,866	708,865	1,332,322
9	080252	Antep Fistiği; Kabuksuz (Taze Veya Kurutulmuş)	372		48,081	231,533	1,074,412
10	080929	Kiraz (Taze)	863,325	845,119	755,946	583,486	1,002,205
	TOPLAM		10,982,450	13,064,058	12,035,449	17,084,235	35,829,434

3.2.Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (Miktar ton/kg/litre ...)*

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	110100	Buğday Unu Veya Mahlut Unu	11,214,785	5,392,444	4,041,253	9,120,514	9,162,179
2	080810	Elma (Taze)	4,866,238	6,971,555	5,410,932	6,486,959	5,889,186
3	080251	Antep Fistiği; Kabuklu (Taze Veya Kurutulmuş)			7,500	100	2,749,994

³ Malezya için verilen istatistiklerle karşılaştırılabilmesi için Seçilen HS Kodları; 02/03/04/05/07/08/10/11/15'dir.

4	020714	Horoz Ve Tavukların Parçalanmış Et Ve Sakatları (Dondurulmuş)	151,180	81,760	257,951	2,278,832	1,840,735
5	151219	Ayçiçeği Tohumu Ve Aspir Yağları Ve Bunların Fraksiyonları (Ham Olanlar Hariç)	253,828	398,453	769,352	828,781	1,768,991
6	110812	Mısır Nişastası	4,094,500	4,204,750	456,000	859,511	1,731,500
7	110313	Mısırın Kabaca Öğütülmesinden Elde Edilen Küçük Parçalar Ve Kaba Unlar	3,263,500	2,604,000	1,697,000	1,883,490	1,608,500
8	071310	Bezelye (Kabuksuz)	16,000	200,000	2,464,885	2,301,383	1,382,000
9	110220	Mısır Unu	179,500	888,000	987,000	792,000	792,100
10	071340	Mercimekler; Kabuksuz, Kuru	3,671,545	2,370,729	1,014,145	2,320,955	756,940
	TOPLAM		27,711,076	23,111,691	17,106,018	26,872,525	27,682,125

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1.Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Tarım, farklı iklim ve coğrafi özellikleri olan Malezya eyaletlerinde çok çeşitli mahsullerin yetiştirilmesini sağlayarak Malezya ekonomisinde önemli bir rol oynamaktadır. Ülkenin tarımsal çeşitliliği, Yarımada Malezyası ve Doğu Malezya'da (Sabah ve Sarawak) bulunan iklim, toprak ve yükseklik farklılıkları tarafından şekillendirilmektedir. Sonuç olarak, her eyalet farklı mahsul türleri yetiştirilmekte olup ve hem yurtiçi ihtiyaçlara hem de ihracat taleplerine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır.

Kedah, Kelantan, Perak, Perlis ve Selangor'u da içeren Malezya Yarımadası'nın batı kıyısı, verimli toprakları ve mahsul yetiştirmek için elverişli iklimiyle bilinmektedir. Bu bölgelerdeki temel mahsuller arasında pirinç, yağ palmyesi, kauçuk, meyve ve sebzeler bulunmaktadır. Genellikle "Malezya'nın Pirinç Kasesi" olarak adlandırılan Kedah, verimli ovaları ve pirinç çiftçiliği için ideal iklimi nedeniyle önde gelen pirinç üreticisidir. Kedahla birlikte diğer eyaletler de pirinç üretimine katkıda bulunmaktadır.

Terengganu, Kelantan ve Pahang gibi eyaletleri kapsayan Doğu Kıyısı daha çok meyve ve sebzelerin üretimine yoğunlaşmıştır. Kelantan, 'Musang King' cinsi durian üretimiyle bilinirken, Pahang'da önemli miktarda sebze üretilmektedir. Bu bölgelerde ayrıca yerel ekonomilere katkıda bulunan balıkçılık alanları da mevcuttur.

Malezya yarımadasının güneyinde bulunan Johor eyaleti, sahip olduğu limanı, Singapur'a olan komşuluğu, önemli sanayi üretim yatırımlarına yaptığı evsahipliği ile ülkenin ekonomisinde önemli bir rol oynamaktadır. Johor ayrıca, muz, ananas, papaya ve hindistan cevizi gibi en büyük meyve üreticisi olarak öne çıkmaktadır. Johor ayrıca Malezya'nın kümes hayvanı ürünlerinin yerel tedarikine katkıda bulunan çok sayıda büyük ölçekli tavuk çiftliğine sahiptir.

Sarawak ve Sabah'ı kapsayan Doğu Malezya, zengin doğal kaynakları, çeşitli ekosistemleri ve tropikal iklimi sayesinde Malezya'nın tarımında önemli bir rol oynamaktadır. Sabah, kıyı şeridi nedeniyle çok çeşitli meyveleri (durian, ananas ve muz gibi) ve deniz ürünleri (karides ve balık gibi)

ile öne çıkmaktadır. Sarawak, ananas ve karambola gibi meyveler, sebzeler ve karabiber ile bilinmektedir. Karabiber Sarawak'ta yüzyıllardır yetiştirilmekte olup Malezya'nın biber üretiminin %95'ini karşılamaktadır. Sarawak ayrıca ülkenin tatlı su balık endüstrisini de desteklemektedir.

Malezya'daki hayvancılık sektörü, Sabah, Kelantan ve Negeri Sembilan bölgelerinde sınırlı olarak gerçekleştirilen sığır yetiştiriciliğinde ve Johor, Sarawak ve Selangor gibi eyaletler ülkenin tavuk ve yumurta talebini karşılamada etkili olan önemli miktardaki kümes hayvancılığından oluşmaktadır.

Gıda işleme sektörü, Malezya'nın en önemli ekonomik sektörlerinden biridir ve ihracata ve dolayısı ile ülke ekonomisinin büyümesine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Selangor, atıştırmalıklar, konserve yiyecekler, süt ürünleri ve içecekler üreten bir üreticilere ev sahipliği yapmaktadır. Selangorun bu durumunda, Malezya'nın en büyük limanı olan Port Klang'a yakınlığı etkili olmuştur. Johor, kıyı bölgeleri ve Singapur'a yakınlığıyla desteklenen palm yağı rafinerisi ve deniz ürünleri işlemeye odaklanmıştır. Lojistik altyapısı ve ihracat odaklı üretim altyapısına sahip olan Penang, dondurulmuş gıda ve baharat üretimiyle bilinmektedir. Sabah deniz ürünlerinde, Sarawak palmiye yağı ve saguya odaklanarak tarımsal ve deniz ürünleri konusunda sahip olduğu doğal kaynakları iyi bir şekilde değerlendirmektedir. Doğu Yarımada Malezya'da, Kelantan ve Terengganu küçük ölçekli ve geleneksel gıda işleme faaliyetlerine odaklanmıştır. Pahang, hem yerel hem de bölgesel ihtiyaçları karşılayan tropikal meyveleri ve balık ürünlerini işlemeye odaklanmış konumdadır.

Sonuç olarak, Malezya'daki gıda işleme, görece farklı iklim, toprak koşulları ve sahip olduğu imkanlar (deniz ürünleri, tropik meyve, palm yağı vb.) ile hem yurt içi ihtiyaçları karşılamada hem de ihracata yönelen ancak gelişmekte olan bir endüstridir. Bununla birlikte, Malezya'nın yurt içerisinde gerçekleştirdiği gıda üretim faaliyetleri, yurt içi tüketimi karşılamada oldukça yetersiz kalmakta, ülkenin gıda tüketimi büyük ölçüde ithalata dayanmaktadır. Nitekim, daha evvel de belirtilmiş olan, gerçekleştirilen un üretim faaliyetleri gibi paketli gıda/atıştırmalık üretimine yönelik faaliyetler de yine ithalata dayanarak gerçekleştirilmektedir.

4.2.Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Malezya gıda sektöründeki lider şirketler, tarım ve gıda üretiminden işleme ve dağıtıma kadar çeşitli gıda ile ilgili işletmelerde faaliyet göstermektedir. Malezya gıda sektöründeki en önemli şirketlerden bazıları Felda Global Ventures (FGV), Nestlé Malaysia, Fraser & Neave Holdings (F&N), Dutch Lady Milk Industries, Ajinomoto Malaysia, Mamee-Double Decker, Gardenia Bakeries, Yeo Hiap Seng, Munchy's, Julie's Manufacturing, Kawan Food ve Unilever (Malaysia) Holdings'dir.

FGV, özellikle palmiye yağı endüstrisinde Malezya'nın gıda sektöründeki en büyük oyuncularından biridir. FGV, Başbakanlık Departmanı'nın yetki alanında Federal Arazi Geliştirme Kurumu'nun (FELDA) ticari bir kolu olan hükümet bağlantılı bir şirkettir. Şirketin Malezya'nın tarımsal gıda sektörüne katkıları çok yönlüdür ve palmiye yağı üretimi, entegre çiftçilik ve tarımsal gıda geliştirme gibi temel alanları kapsamaktadır.

Nestlé Malezya, Malezya gıda ve içecek sektörünün en büyük oyuncularından biridir. Küresel Nestlé grubunun (İsviçre) bir yan kuruluşu olarak süt ürünleri, içecekler, dondurulmuş gıdalar ve besin ürünleri dahil olmak üzere kapsamlı bir ürün yelpazesine sahiptir. Milo, Nescafé ve Maggi gibi ünlü markaları Malezya'da bulunmaktadır.

Fraser & Neave Holdings (F&N), Malezya'nın gıda sektöründeki bir diğer baskın isimdir. Singapur kökenli olan F&N, ülkede öncelikle içecekleri ve süt ürünleriyle tanınmaktadır. F&N, 100PLUS, F&N SEASONS ve F&N buharlaştırılmış/yoğunlaştırılmış süt gibi ikonik markalardan sorumludur.

Malezya gıda sektöründeki bir diğer önemli şirket ise süt sektöründe lider bir oyuncu olan Dutch Lady Milk Industries'dir. Hollandalı çok uluslu FrieslandCampina'nın bir yan kuruluşu olan Dutch Lady, süt, süt tozu ve diğer süt bazlı ürünlerde ülkede güçlü bir pazar varlığı oluşturmuştur.

Küresel Ajinomoto Group'un (Japonya) bir parçası olan Ajinomoto Malaysia, Malezya'nın gıda sektörüne önemli yere sahip bir diğer şirkettir. AJI-NO-MOTO® monosodyum glutamat gibi popüler baharat ürünleriyle tanınmaktadır.

Mamee-Double Decker, atıştırmalık yiyecek ve hazır erişte sektöründe iyi bilinen bir firmadır. Firma markası Mamee, hazır erişteleri, atıştırmalıkları ve içecekleriyle ünlüdür. Özellikle Mamee'nin hazır erişteleri, birçok Malezyalı evde temel gıda haline gelmiştir.

Gardenia Bakeries, Malezya'nın önde gelen ekmek üreticisi ve ülkenin fırıncılık sektöründeki en iyi şirketlerden biridir. Gardenia, yıllar içinde ürün yelpazesini rulolar, kekler ve diğer fırınlanmış ikramlar dahil olmak üzere çeşitli fırınlanmış ürünleri içerecek şekilde genişletmiştir.

Yeo Hiap Seng, konserve yiyecek ve içecekler de dahil olmak üzere ürün yelpazesıyla Malezya pazarında adından söz ettiren köklü bir yiyecek ve içecek şirkettir. Yeo'nun çay, meyve suyu ve soya sütü gibi ürünleri ülke çapında talep görmektedir.

Julie's Manufacturing, 1981 yılında Melakka'da kurulan tanınmış bir Malezya bisküvi şirkettir. Sandviç bisküviler, krakerler, yulaflı kurabiyeler ve gofret ruloları gibi çok çeşitli bisküviler sunan Julie's markasıyla tanınır. Şirket 80'den fazla ülkeye ihracat yapmaktadır ve kaliteye olan bağlılığıyla tanınır.

1991 yılında kurulan Munchy's, Oat Krunch, Lexus, Muzic ve Funmix gibi popüler markaları içeren çok çeşitli bisküvi ürünleriyle tanınan önde gelen bir Malezya atıştırmalık gıda üreticisidir.

Malezya'daki un değirmencililiği endüstrisi, ülke çapında beş lokasyonda toplam günlük kapasitesi 2.820 metrik ton olan en büyük değirmenci olan FFM Berhad tarafından domine edilmiştir. Malayan Flour Mills Berhad (MFM), günlük toplam kapasitesi 1.200 metrik ton olan iki değirmen işleten bir diğer büyük oyuncudur. Penang, Butterworth merkezli United Malayan Flour (UMF), ABD, Avustralya ve Kanada'dan temin edilen birinci sınıf buğday kullanarak yüksek kaliteli buğday bazlı ürünler üreten sektörde öncü konumdadır.

4.2.1. İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Federation of Livestock Farmers' Associations of Malaysia

Adres: No. 93A, Jalan SS15/5A, 47500 Subang Jaya, Selangor, Malaysia

Tel: 603-5633 1779

Fax: 603-5634 2015

Email: info@flfam.org.my

Website: <https://flfam.org.my/>

Kuala Lumpur Vegetable Wholesalers Association

Adres: NO. 26-2, 2nd Floor, Jalan 2/3A, Pusat Bandar Utara, KM 12 Jalan Ipoh, 68100 Batu Caves, Kuala Lumpur, Malaysia

Tel: 603-6137 6446

Fax: 603-6137 3661

Email: klvwa26@gmail.com

Website: <https://klvwa.com.my/>

Malaysian Fisheries Society

Adres: c/o Department of Aquaculture, Faculty of Agriculture
University Putra Malaysia, 43400 UPM Serdang,
Selangor, Malaysia
Mobile: (6)0134198182 (WhatsApp Only)
Email: secretariat@mfs.org.my
Website: <http://www.mfs.org.my/>

Durian Manufacturer Association

Adres: CO3 Social Office,3-1, Jalan Merbah 1,
Bandar Puchong Jaya, 47170 Puchong, Selangor, Malaysia
Mobile: 6010-514 2262
Email: admin@my-dma.org.my
Website: <https://my-dma.org.my/>

Malaysian Palm Oil Association

Adres: T3-08-09, UOA Business Park, 1, Jalan Pengaturcara U1/51A,
40150 Shah Alam, Selangor, Malaysia
Tel: 603 5021 0730
Email: admin@mpoa.org.my
Website: <https://www.mpoa.org.my/>

Malaysian Palm Oil Board

Adres: 6, Persiaran Institusi, Bandar Baru Bangi,
43000 Kajang Selangor, Malaysia
Tel: 603-8769 4400
Fax: 603-8925 9446
Email: general@mpob.gov.my
Website: <https://mpob.gov.my/#>

Malaysian Palm Oil Council

Adres: Level 25, PJX HM Shah Tower, No. 16A Jalan Persiaran Barat PJS 52,
46200 Petaling Jaya, Selangor, Malaysia
Tel: 603-7806 4097
Fax: 603-7806 2272
Email: webmaster@mpoc.org.my
Website: <https://www.mpoc.org.my/>

Malaysian Seafood Industries Association

Adres: 28S, Jalan Bidara 2/5, Taman Bidara, 68100 Selayang,
Selangor, Malaysia
Tel: 603-6135 2319
Email: info@seafoodindustry.org.my
Website: <https://seafoodindustry.org.my/>

The Malaysian Estate Owners' Association

Adres: No. 27, Level 2, Jalan Kelapa, Off
Persiaran Raja Muda Musa, 41200 Klang, Selangor, Malaysia
Mobile: 6018-398 8233
Email: secretariat@meoa.org.my
Website: <https://www.mea.org.my/>

Malaysia Aquaculture Development Association (MADA)

Adres: Jalan Bukit Bintang, Bukit Bintang, 55100 Kuala Lumpur, Malaysia

Mobile: 60113 307 0098

Email: malaysiamada@gmail.com

Website: <https://www.mada.org.my/>

Federal Agricultural Marketing Authority (FAMA)

Adres: Bangunan FAMA Point, Lot 17304 Jalan Persiaran 1

Bandar Baru Selayang, 68100 Batu Caves, Selangor Malaysia

Tel: 603-6126 2020

Email: jabm@fama.gov.my

Website: <https://www.fama.gov.my/utama>

4.2.2. Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Malezya'da tüm ithalatçılara ilişkin bilgileri yayınlayan kapsamlı veya merkezi bir web sitesi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Malezya Üreticiler Federasyonu (FMM) veya Malezya Ticaret ve Sanayi İlişkili Çin Odaları (ACCCIM) gibi Ticaret Dernekleri ve Ticaret Odaları üye dizinleri sunabilir veya belirli sektörlerdeki işletmeler hakkında kısmi bilgi sağlayabilmekte olup, bunlar genellikle ithalatçı listesi değil, üretici firmaları içermektedir.

Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (MITI) ve Kraliyet Malezya Gümrük Dairesi gibi Malezya hükümet kurumları ithalatçı firmalara ilişkin bilgilere sahip olabilmekle birlikte, gizlilik ve veri koruma düzenlemeleri nedeniyle kamuoyu ile paylaşılmamaktadır.

Dun & Bradstreet, Kompass veya Import Genius gibi şirketler hakkında temel bazı bilgileri kapsayan ve abonelik veya ödeme gerektiren kaynaklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.3.Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Malezya'ya yapılacak gıda ithalatında, halk sağlığını, güvenliğini ve kalitesini sağlamak için birtakım düzenlemeler uygulanmaktadır. Bu yasal düzenlemeler, güvenli olmayan veya standart altı gıda ürünlerinin pazara girmesini hedeflemektedir. İthalatçılar, Sağlık Bakanlığı (MOH), Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı, Veterinerlik Hizmetleri Departmanı (DVS), JAKIM ve Balıkçılık Departmanı dahil olmak üzere çeşitli yetkililer tarafından belirlenen belirli belge gerekliliklerine uymalıdır.

Genel olarak, ithalat izni gıdayı Malezya'ya ithal etmek için temel bir belgedir. Sağlık Bakanlığı Malezya Gıda Güvenliği ve Kalite Bölümü (FSQD) tarafından düzenlenmelidir.

İthalatçı ve nakliye acentelerinin (gümrük komisyoncuları) Malezya Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi'ne (FoSIM) <https://fosim.moh.gov.my/fssm/public/home> kayıt yaptırmaları gerekmektedir. Sistem, ithalatçıların, nakliye acentelerinin ve yetkililerin gıda ithalat faaliyetlerini elektronik olarak yönetmesini sağlayan Gümrük Bilgi Sistemi'ne (CIS) bağlıdır.

Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı Tarım Bakanlığı (DOA), tarımsal ithalatı düzenlemektedir. Tarım ürünleri için, güvenlik ve hasere kontrolünü sağlamak amacıyla bitkiler, meyveler, sebzeler ve pirinç için ithalat izni ve Bitki Sağlığı Sertifikaları gerekmektedir.

<https://www.doa.gov.my/index.php/pages/view/341?mid=90>

Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı Veterinerlik Hizmetleri Departmanı (DVS), Malezya'ya canlı hayvan, et ürünleri, süt, süt ürünleri, kümes hayvanları ve hayvan yemi ithalatını denetlemektedir. Bu ürünler için ithalat izni gereklidir. Bunun yanı sıra, Malezya İslam Kalkınma Bakanlığı (JAKIM) tarafından belirlenen helal sertifikasyon standartlarına uyulması da gerekmektedir. Genel prosedür ve Başvuru Formuna aşağıdaki web sitesi bağlantısından erişilebilir:

<https://www.dvs.gov.my/index.php/pages/view/1941>
<https://www.dvs.gov.my/index.php/pages/view/1874>

Malezya'da gıda ürünleri için helal belgesi zorunlu olmamakla birlikte, ürünün helal olduğunu gösterir bir ibarenin paket üzerinde yer verilmesi istenir/ürünün helal olduğu iddia edilir ise, bu durumda gıda ürünleri için JAKIM'den doğrudan veya JAKIM tarafından akredite edilmiş olan ve ülkemizde bulunan 2 belgelendirme şirketi GIMDES ve KASCERT'ten temin edilecek helal sertifikasının alınması gerekmektedir. JAKIM'e yapılacak başvuru, Malezya'da kayıtlı şirketleri olan ithalatçılar, dağıtımıcılar, şubeler, bağlı şirketler ve acenteler tarafından yapılabilmektedir.

https://myehalal.halal.gov.my/portal-halal/v1/index.php?data=bW9kdWxlcY9jb250ZW50X2RldGFpbHM7Ozs=&page_title=News&content_id=202312216583f5b3aa5d9

Tarım ve Gıda Sanayi Bakanlığı'na bağlı Balıkçılık Dairesi (DOF), Malezya'ya canlı balık ve su türlerinin ithalatını düzenlemektedir. İthalatçılar, ülkeye canlı balık getirmeden önce DOF'tan ithalat izni almalıdır. <https://www.dof.gov.my/>

Gıda ürünleri için gerekli olan izinlere ek olarak temel belgelerden olan gümrük belgeleri de gerekli olduğu unutulmamalıdır. Bu belgeler arasında ticari fatura, paketleme listesi, konşimento ve gümrük beyannamesi formu bulunmaktadır.

4.4.Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Malezya Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliği kapsamında DTÖ Sevk Öncesi İnceleme Anlaşması'na taraftır. Anılan Anlaşma'nın Bildirimler başlıklı 5 inci maddesine ek olarak DTÖ tarafından yayımlanan 12 Temmuz 1996 tarihli G/PSI/N/1/Add.3 sayılı bildirimin 3üncü maddesine göre Malezya sevk öncesi inceleme ile ilgili herhangi bir yasa veya düzenlemesi bulunmayan ülkeler arasında yer almaktadır:

<https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/SS/directdoc.aspx?filename=Q:/G/PSI/N1A3.pdf&Open=True>

Malezya'da, sevkiyat öncesi denetimler (PSI) tüm gıda ithalatları veya ihracatları için zorunlu değildir. Bunun yerine, gıda ürünleri varışta gümrük ve ilgili makamlar (Sağlık Bakanlığı veya Malezya Karantina ve Denetim Hizmetleri gibi) tarafından denetlenmektedir.

Üye ülkelerin ulusal standart kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan bağımsız, hükümet dışı ve uluslararası bir standart geliştirme kuruluşu olan Uluslararası Standardizasyon Örgütünde (ISO) her ülkenin bir üyesi bulunmakta olup, Malezya'nın, **Malezya Standartlar Departmanı (JSM)** aracılığıyla ISO üyeliği bulunmaktadır (<https://www.iso.org/home.html>)

Bu kapsamda, JSM, ISO standartlarının geliştirilmesi ve stratejisinin belirlenmesine, ISO teknik ve politika toplantılarına katılmaya ve oy kullanmaya, ISO standartlarını ulusal olarak benimsenmesine katkıda bulunmaktadır.

JSM, Malezya Hükümeti tarafından 1996 tarihli Malezya Standartları Yasası (549 sayılı Yasa) aracılığıyla Ulusal Standartlar Kuruluşu ve Ulusal Akreditasyon Kurumu olarak faaliyet göstermek üzere görevlendirilmiştir. JSM, Malezya Ticaret, Yatırım ve Sanayi Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyetlerini yürütmektedir. JSM faaliyetleri hakkında ayrıntılı bilgi <https://www.jsm.gov.my/> adresinden temin edilebilir.

Diğer bir ifade ile gıda ürünü etiketleme, güvenlik ve kalite standartlarına uyduğu ve gerekli sağlık sertifikası veya analiz sertifikasıyla birlikte olduğu sürece, PSI gerekli değildir. Malezya'nın düzenlemeleri, tüm ürünler için sevkiyat öncesi denetimler gerektirmekten ziyade, gıda ürünlerinin ülkenin güvenlik standartlarını karşılamasını ve varışta uygun şekilde belgelendirilmesini sağlamaya daha fazla odaklanmıştır.

İthalatçılar, gönüllü olarak gıda ürünleri için sevkiyat öncesi denetim (PSI) talep etme seçeneğine sahip olup Malezya düzenlemelerine uyumu sağlama, ürün kalitesini doğrulama ve daha sorunsuz gümrük işlemlerini kolaylaştırma gibi çeşitli avantajlar sağlaması nedeniyle tercih edebilmektedirler. Malezya'da SIRIM QAS, Malezya Standartlar Bakanlığı'nın tek ulusal standart geliştirme ajansı olan SIRIM Berhad'ın yetki alanındaki bir ajans olan ana yerel hizmet sağlayıcısıdır. Malezya'daki birkaç saygın kuruluş, ithalatçıların ihtiyaçlarına göre uyarlanmış sevkiyat öncesi denetim hizmetleri sunmaktadır. Bunlar arasında TÜV SÜD, Bureau Veritas, SGS Malaysia ve Intertek yer almaktadır. İletişim bilgileri aşağıda belirtilmiştir:

Şirket adı	Ürünler
TÜV SÜD Malaysia Sdn Bhd 18, Jalan Astaka U8/82, Bukit Jelutong, 40150 Shah Alam, Selangor, Malaysia Website: https://www.tuvsud.com/en-my	Tüm ürünler
Bureau Veritas Malaysia Sdn Bhd Lot 19.01 & 19.02, Level 19, Menara KH, Jalan Sultan Ismail, 50250 Kuala Lumpur, Malaysia Website: https://south-east-asia.bureauveritas.com/bureau-veritas-south-east-asia/bureau-veritas-malaysia	Gıda, Mobilya, Elektrikli Ürünler, Makineler başta olmak üzere tüm ürün grupları
SGS Malaysia Sdn Bhd Lot 3 & Lot 4, Persiaran Jubli Perak, Seksyen 22, 40300, Shah Alam, Selangor, Malaysia Website: https://www.sgs.com/en-my	Tüm ürünler
Intertek Malaysia D-28-3, Level 28, Menara Suezcap 1 No. 2, Jalan Kerinchi, Gerbang Kerinchi Lestari 59200 Kuala Lumpur, Malaysia Website: https://www.intertek.com/contact/asiapacific/malaysia/	Tarım, elektrik, petrol, kimya

4.5.Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

T.C. Ticaret Bakanlığının 2025 yılında Malezya'da desteklediği sektörle ilgili fuarlar aşağıda verilmektedir:

Malaysian International Food & Beverage Trade Fair (MIFB) 2025: 30 Temmuz - 1 Ağustos 2025 tarihleri arasında Kuala Lumpur Kongre Merkezi'nde düzenlenecek olan Malezya'nın önde gelen gıda ve içecek ticaret etkinliğidir. MIFB 2025'e 50'den fazla ülkeden 500'den fazla katılımcı ve 20.000 ziyaretçinin katılım sağlaması beklenmektedir. Fuar alanı yaklaşık 18.000 metrekareden oluşacak olan fuarda, dondurulmuş ve taze gıda, içecekler, süt ürünleri, dondurulmuş gıda, gıda teknolojisi ve hizmetleri, et ve kümes hayvanları, helal gıda, gıda etiketleme, doğal gıda, lojistik, gıda paketleme gibi temel segmentlerde firmaların katılım sağlaması beklenmektedir. Söz konusu fuar

Bakanlığımızın hem Destek Kapsamına Alınan Yurtdışı Fuar Organizasyonları (milli katılım) hem de Bireysel Katılımı Desteklenen Sektörel Nitelikteki Uluslararası Fuarlar kapsamında yer almaktadır. (<https://mifb.com.my/>)

Livestock Malaysia 2025: Malezya'nın yem, hayvancılık ve et endüstrileri için önde gelen etkinliklerinden biri olup, iki yılda bir düzenlenmektedir. Fuarın, 27-29 Ağustos 2025 tarihleri arasında ve 30 ülkeden 200'den fazla firma ve 6.000 ziyaretçinin katılımıyla 5.000 metrekarelik bir alanda gerçekleşmesi beklenmektedir. Katılımcıların, hayvan çiftliği ekipmanı, yumurta işleme, yem katkı maddeleri, endüstriyel yem işleme ekipmanları, kesim ve et işleme ekipmanları, veterinerlik malzemeleri ve ekipmanları, laboratuvar test ekipmanı gibi sektörlerden olması beklenmektedir. Söz konusu fuar Bakanlığımızın Bireysel Katılımı Desteklenen Sektörel Nitelikteki Uluslararası Fuarlar kapsamında yer almaktadır. (<https://www.livestockmalaysia.com/>)

Malaysia International Halal Showcase (MIHAS) 2025: Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (MITI) desteğiyle Malaysia External Trade Development Corporation (MATRADE) tarafından, Halal Development Corporation Berhad (HDC) ve Department of Islamic Development of Malaysia (JAKIM) ile işbirliğinde düzenlenmektedir. Dünya'nın önde gelen halal etkinliklerinden olan MIHAS'ın, 17-20 Eylül 2025 tarihleri arasında Malezya Uluslararası Ticaret ve Fuar Merkezi'nde (MITEC) ve 60'tan fazla ülkeden 500'den firmanın katılımıyla gerçekleşmesi beklenmektedir. MIHAS, halal gıdanın ötesinde halal konularında düzenlemelerin bulunduğu ilaç, tıbbi cihazlar, finans, moda, kişisel bakım ve kozmetikler, yeşil teknolojiler ve turizm gibi sektörlerde faaliyet gösteren firmalar için önemli bir etkinliktir. Söz onusu fuar Bakanlığımızın Bireysel Katılımı Desteklenen Sektörel Nitelikteki Uluslararası Fuarlar kapsamında yer almaktadır. (<https://www.mihhas.com.my/index.php>)

Food & Hotel Malaysia (FHM) 2025: Malezya'nın önde gelen sektör fuarlarından olup, iki yılda bir düzenlenmektedir. Fuarın 23-26 Eylül 2025 tarihleri arasında Kuala Lumpur Kongre Merkezi'nde 50 ülkeden 1.500 katılımcı marka ve şirketin katılımıyla 20.000 metrekarelik bir alanda gerçekleşmesi beklenmektedir. Başlıca katılımcı profilleri arasında fırın ekipmanları ve aksesuarları, konserve ve işlenmiş gıda, kahve ve çay ekipmanları ve aksesuarları, çeşniler, baharatlar ve yağ, şekerleme, atıştırılabilir ve şekerleme, meyve ve sebzeler, halal gıda ve içecek, sağlık, doğal ve organik gıda, deniz ürünleri, gıda hizmeti ekipmanları ve malzemeleri, soğutma, soğuk depolama ve lojistik hizmetleri yer almaktadır. Söz onusu fuar Bakanlığımızın Bireysel Katılımı Desteklenen Sektörel Nitelikteki Uluslararası Fuarlar kapsamında yer almaktadır.

Food & Drinks Malaysia (FDM) 2025, 1-3 Temmuz 2025 tarihleri arasında Malezya Uluslararası Ticaret ve Sergi Merkezi'nde (MITEC) Gıda ve İçecek alt sektörlerindeki önde gelen küresel ve yerel işletmelerin katılımıyla gerçekleşmesi beklenmektedir. Fuara, 70 ülkeden 500 firma ve 18.000 ziyaretçinin katılımı beklenmektedir. Söz onusu fuar Bakanlığımızın Bireysel Katılımı Desteklenen Sektörel Nitelikteki Uluslararası Fuarlar kapsamında yer almaktadır.

Bakanlık desteği kapsamında olmayan ancak sektör için önemli sayılan diğer bir fuar ise aşağıda verilmektedir;

Selangor Uluslararası Fuarı (F&B) 2025, 8-11 Ekim 2025 tarihleri arasında Kuala Lumpur Kongre Merkezi'nde düzenlenecek ve yaklaşık 70 ülkeden 400'den firmanın katılımı beklenmektedir. Katılımcıların temel sektörleri arasında gıda teknolojisi, içecekler, şekerleme, süt ürünleri, gıda bileşenleri, taze ve kurutulmuş meyveler, F&B makineleri ve ekipmanları, otlar ve baharatlar, et ve kümes hayvanları, deniz ürünleri, yenilebilir yağlar ve yağlar, halal ürünler yer almaktadır.

(<https://selangorsummit.com/event-components/selangor-international-expo-fb/>)

4.6.Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

GAİB Hububat Sektörel Ticaret Heyeti: 23-25 Temmuz 2025

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Genel Ticaret Heyeti: 24-25 Kasım 2025

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO) Gıda Kümesi Heyeti: 2025 Sonbahar, tarih kesinleşmedi

4.7.Varisa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Malezya’da gerçekleştirilen kamu ihalelerine, Malezya Şirketler Siciline (SSM) kayıtlı yerel firmalar veya yerel firma ile ortaklıklar katılabilmektedir. Kamu ihaleleri genel olarak eProlehan internet sitesinde yayınlanmakla birlikte, kurumlar zaman zaman kendi ihalelerini de açabilmekte, bu ihaleler ilgili kurumun internet sitesinden takip edilebilmektedir. İlgili kamu ihaleleri takip edilebilmesi için gerekli bilgiler aşağıda özetlenmektedir;

ePerolehan: Malezya Maliye Bakanlığı tarafından yönetilen ve Malezya'daki kamu ihaleleri için mal ve hizmet tedarikini kolaylaştırmak ve yönetmek için kullanılan elektronik bir tedarik platformudur. (<https://www.eperolehan.gov.my/quotation-tender-notice>)

Department of Agriculture (DOA): DOA, Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'nın sorumluluğundadır, ülkenin tarım sektörünün geliştirilmesinden sorumludur, araştırma ve inovasyona katılır, özellikle zararlıların ve hastalıkların kontrolünde düzenleyici roller oynar. (<https://www.doa.gov.my/index.php/pages/view/751?mid=140>)

Malaysian Agricultural Research and Development Institute (MARDI): Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'nın sorumluluğunda olan bir kurumdur. Temel görevleri, tarımda bilimsel araştırma ve geliştirme yapmak ve Malezya'daki mahsul ve hayvanların verimliliğini ve dayanıklılığını artırmaktır. (<https://www.mardi.gov.my/index.php/pages/view/957>)

Federal Agricultural Marketing Authority (FAMA): Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren FAMA, çiftçiler ve tüketiciler arasında köprü görevi görerek yerel ürünlerin pazarlara verimli ve adil bir şekilde ulaşmasını sağlamaktadır. Başlıca görevleri, tarımsal ürünlerin pazarlamasını geliştirmek ve düzenlemek, pazarlama sistemlerini organize etmek, fiyatlandırma mekanizmaları belirlemek ve işlemlerde şeffaflığı sağlamaktır. (<https://www.fama.gov.my/kenyataan-sebutharga>)

Farmers' Organization Authority (FOA): FOA, özellikle çiftçilerin refahına odaklanarak tarım sektörünü destekleme ve tanıtımda kritik bir rol oynamaktadır. Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren FOA'nın temel hedefleri, çiftçileri güçlendirmek ve üretkenliklerini ve gelirlerini iyileştirmelerine yardımcı olmaktır. (<https://www.lpp.gov.my/category/view/75>)

Malaysian Agricultural Development Authority (MADA): MADA, özellikle Perlis ve Kedah bölgesinde pirinç üretimini artırmada merkezi bir rol oynamaktadır. Bölgedeki pirinç tarlalarının sulama ve drenaj sistemleri dahil olmak üzere pirinç ekiminin yönetimi ve geliştirilmesinden öncelikli olarak sorumludur. (<https://www.mada.gov.my/?q=5600>)

4.8.Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması ve Gümrük vergileri

Türkiye ile Malezya arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin yasal altyapısı, 1977 yılında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması ile kurulmuştur.

16-17 Nisan 2014 tarihlerinde dönemin Malezya Başbakanı Najib Razak'ın ülkemizi ziyareti sırasında imzalanan Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması, 1 Ağustos 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anlaşmanın yürürlüğe girişiyle birlikte tarife satırlarının yaklaşık % 70'inde karşılıklı olarak gümrük vergileri sıfırlanmıştır. Ülkemizin Asya-Pasifik Bölgesinde Güney Kore'nin ardından ikinci, Güney Asya Bölgesinde ise ilk STA'sı olma özelliğini taşıyan Türkiye – Malezya STA'sı kapsamında taraflar, gümrük vergilerini azami 8 yıllık bir takvim çerçevesinde kademeli olarak sıfırlamayı öngörmüştür. Böylece 8 yıllık geçiş döneminin sonunda yani 2023 yılı itibariyle tarife satır sayısı bakımından ihracatımızın %99'u, ithalatımızın ise %86'sı; hâlihazırda ticarete konu olan ürünler bakımından ise ihracatımızın %94'ü, ithalatımızın %75'i gümrük vergisinden muaf şekilde gerçekleşmektedir.

29 Eylül 2022 tarihinde Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması Genişleme Metni iki ülkenin Ticaret Bakanları tarafından imzalanmış ve 1 Ağustos 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

STA böylece, mal ticaretinin yanı sıra, hizmet ticareti ve yatırım konularını da içerecek şekilde genişletilmiş bulunmaktadır. Anlaşma, iki ülke hizmet ticaretine ilişkin genel kuralları düzenleyen ana metnin yanı sıra, ülkemiz için ağırlıklı olarak önem teşkil eden gerçek kişilerin geçici dolaşımı, iç düzenlemelerin disipline edilmesi ve mali hizmetler konularda da iyileştirme ve kolaylıklar içermektedir.

Böylelikle her iki ülkenin yatırımcıları ve hizmet sunucuları çok daha öngörülebilir ve şeffaf bir ticaret ortamında faaliyet gösterme imkânı bulacaktır.

<https://ezhs.customs.gov.my/> bağlantısından, Malezya-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşmasını (MTFTA) seçilerek HS kodları veya ürün tanımları itibariyle Malezya'nın Türkiye'den gerçekleştirdiği ithalat işlemlerinde uyguladığı gümrük vergisi oranlarına ulaşılması mümkündür.

Bağlantıdan ulaşılan sayfada “Description” başlığı altındaki ürün grupları seçildiğinde, ithalat işlemleri için gerekli olan belgeler listelenmektedir. STA kapsamındaki indirimli gümrük oranlarından yararlanılması için, tercihli menşe belgesi (Türkiye ile Malezya arasındaki tercihli ticarete kullanılan belge) düzenlenmelidir. Gümrük vergisi haricinde, Malezya'da satışa sunulan ürün ve hizmetler için %5-10 arasında değişen oranda KDV muadili sayılabilen bir “Sales and Service Tax” tahsil edilmektedir.

The **ASEAN Trade in Goods Agreement (ATIGA)**, ASEAN üye ülkesi arasında mal ticaretini teşvik eden önemli bir çerçeve anlaşmadır. 26 Mayıs 2009'da imzalanan anlaşma, bölgesel ekonomik entegrasyonu artırmayı, tarifeleri düşürmeyi ve ASEAN içinde daha elverişli bir ticaret ortamı yaratmayı amaçlamaktadır. ASEAN'ın kurucu üyesi olan Malezya, ATIGA'nın geliştirilmesine ve uygulanmasına aktif olarak katılmıştır.

ATIGA'ya ek olarak, Malezya ayrıca ticaret ve ekonomik iş birliğini daha da artırmak için çeşitli ülkelerle 16 ikili serbest ticaret anlaşması (STA) imzalamıştır.

İkili STA'lar

STA	Yürürlük Tarihi
1 Malaysia-Japan Economic Partnership Agreement (MJEPA)	13 Temmuz 2006
2 Malaysia-Pakistan Closer Economic Partnership Agreement (MPCEPA)	1 Ocak 2008
3 Malaysia-New Zealand Free Trade Agreement (MNZFTA)	1 Ağustos 2010
4 Malaysia-India Comprehensive Economic Cooperation Agreement (MICECA)	1 Temmuz 2011
5 Malaysia-Chile Free Trade Agreement (MCFTA)	25 Şubat 2012
6 Malaysia-Australia Free Trade Agreement (MAFTA)	1 Ocak 2013
7 Malaysia-Turkey Free Trade Agreement (MTFTA)	1 Ağustos 2015

Bölgesel STA'lar

STA	Yürürlük Tarihi
1 ASEAN Free Trade Area (AFTA)	1993
2 ASEAN-China Free Trade Agreement (ACFTA)	1 Temmuz 2003
3 ASEAN-Korea Free Trade Agreement (AKFTA)	1 Temmuz 2006
4 ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership (AJCEP)	1 Şubat 2009
5 ASEAN-Australia-New Zealand Free Trade Agreement (AANZFTA)	1 Ocak 2010
6 ASEAN-India Free Trade Agreement (AIFTA)	1 Ocak 2010
7 ASEAN-Hong Kong Free Trade Agreement (AHKFTA)	13 Ekim 2019
8 Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)	18 Mart 2022
9 Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP)	29 Kasım 2022

Kaynak: Malezya Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (MITI)

İlk tur müzakereleri Ekim 2023'te başlayan Malezya ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması (CEPA), Ocak 2025'te Malezya ve Birleşik Arap Emirlikleri, Cumhurbaşkanı Şeyh Muhammed bin Zayed Al Nahyan ve Malezya Başbakanı Anwar İbrahim'in Abu Dabi'de tanıklık ettiği bir tören sırasında CEPA'yı imzalanmıştır. Bu anlaşma, Malezya'nın Körfez İşbirliği Üyesi ülkeler ile ilk STA olması açısından önem taşımaktadır. Anlaşmanın yürürlük süreci devam etmektedir.

Malezya'nın Taraf Olduğu ve Süreci Devam Eden Serbest Ticaret Anlaşmaları

Malezya-Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) Ekonomik Ortaklığı Anlaşması (MEEPA)

2014'te müzakereleri başlayan Malezya-EFTA Ekonomik Ortaklığı Anlaşması (MEEPA), Malezya ile İsviçre, Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn dahil olmak üzere Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ülkeleri arasındaki ekonomik ortaklık anlaşmasıdır.

EFTA ve Malezya, 4-8 Kasım 2024 tarihleri arasında İsviçre'nin Cenevre kentinde 16. tur müzakereler için bir araya gelmiştir. Mayıs 2024'te Kuala Lumpur'da düzenlenen 15. turdan bu yana uzmanlar ve Heyet Başkanları çevrimiçi olarak bir araya gelerek yasal metinler ve pazar erişimi konusunda ilerleme kaydetmiştir.

16. turda, delegeler mal ticareti, menşe kuralları (RoO), yatırım, hizmet ticareti, yasal ve yatay konular, fikri mülkiyet hakları (FMH), devlet alımları, ticaret ve sürdürülebilir kalkınma (TSD) ve iş birliği konularını görüşmüşlerdir.

Son turda, EFTA ve Malezya modern, kapsamlı ve iddialı bir ekonomik ortaklık anlaşması (MEEPA) sonuçlandırmak için ortak hedefleri yinelenmiş olup, genel olarak, müzakereleri sonuca yaklaştıran önemli bir ilerleme kaydedilmiştir. Sonuç müzakerelerinin 2025 yılında tamamlanması gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Malezya-Avrupa Birliği Serbest Ticaret Anlaşması (MEUFTA)

AB ve Malezya arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakereleri 2010 yılında başlatılmış ve Malezya'nın talebi üzerine 2012'de yedi turdan sonra askıya alınmıştır. 2023'te her iki taraf da müzakerelerin olası yeniden başlamasına ilişkin pozisyonlarını belirlemek için bir envanter çalışması başlatmıştır.

AB ve Malezya, Başbakan Enver İbrahim'in Ocak 2025'te gerçekleştirdiği Avrupa ziyareti sırasında kapsamlı ve modern bir STA için müzakerelerin yeniden başladığını duyurmuştur. MEUFTA'nın Malezya'nın AB pazarına elektrik ve elektronik ürünleri, palmiye yağı ve palmiye yağı bazlı tarım ve mamul ürünleri ile optik ve bilimsel ekipman ihracatını daha da artırması beklenmektedir. Yeni Sanayi Ana Planı 2030 kapsamında belirlenen misyonlar doğrultusunda, yeşil enerji ve ileri imalat gibi yüksek teknoloji sektörlerine de AB'den daha fazla yatırım gelmesi beklenmektedir.

Malezya-Kore Serbest Ticaret Anlaşması (STA)

Mart 2024'te Malezya ve Güney Kore, 2019'dan beri ertelenen görüşmeleri yeniden başlatmayı kabul etmiştir. Beşinci tur müzakereler Ekim 2024'te Güney Kore'nin Seul kentinde yapılırken, altıncı tur müzakereler Ocak 2025'te yapılmıştır.

İki taraf, mallar, hizmetler, yatırım, ekonomik iş birliği ve dijital endüstri dahil olmak üzere 11 sektördeki müzakerelerde ilerleme kaydetmeye odaklanmayı planlamaktadır. Her iki taraf da 2025'e kadar sonuçlanması planlanan ikili Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakerelerini hızlandırmayı kabul etmiştir.

Malezya-Kore STA'sı tamamlandığında, geleneksel üretim mallarındaki ticareti teşvik etmekle sınırlı kalmadan yeşil ekonomi, biyoekonomi ve dijital endüstriler gibi gelişmekte olan sektörlerde iş birliği stratejilerini de içermesi beklenmektedir.

4.9.Varfa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Malezya-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması (MTFTA) kapsamındaki tercihli tarifelerden yararlanmak için ihracatçıların, malların anlaşma kapsamında belirlenen kriterleri karşıladığını gösterir belirli belge gereksinimlerini yerine getirmeleri gerekir. Tercihli tarife muamelesi talep etmek için gereken birincil belge Tercihli Menşe Sertifikasıdır (PCO). Bu sertifika, ihraç edilen ürünlerin MTFTA kapsamındaki Menşe Kuralları (ROO) tarafından tanımlandığı gibi menşelerine göre azaltılmış tarifelere hak kazandığını göstermektedir.

Tercihli Menşe Sertifikası (PCO), ihraç edilen malların, ürünlerin tamamen ihracatçı ülkede üretildiğini veya önemli ölçüde ihracatçı ülkede dönüştürüldüğünü kanıtlamak için tasarlanmış olan

ROO'ya uyduğunu göstermektedir. Bu belge, ithalatçı ülkenin gümrük makamları tarafından, genellikle tercihli tarife avantajlarının sağlanması için talep edilmektedir.

Türk ihracatçıların mallarını Malezya'ya ihraç ederken tercihli tarife oranlarından yararlanmak için Türk makamlarından bu sertifikayı almaları esastır. Mallar Malezya'ya ulaştığında, Tercihli Menşce Sertifikası (PCO), ithalat izni, faturalar, paketleme listeleri ve konşimentolar dahil olmak üzere diğer ithalat belgeleriyle birlikte Malezya Gümrüklerine sunulmalıdır.

Yukarıdakilere ek olarak Malezya'ya ihracat yapmadan önce ilgili makamlardan ithalat izni alınması gerekmektedir. Güvenlik ve haşere kontrolünü sağlamak için bitkiler, meyveler, sebzeler, pirinç, çiçekler ve gübre gibi tarım ürünleri için ithalat izni gereklidir. Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı Tarım Birimi (DOA), tarımsal ithalatı düzenlemektedir. Bitki Sağlığı Sertifikaları ayrıca bitkilerin ve bitki ürünlerinin haşere ve hastalık içermediğini doğrulamak için gereklidir ve bazı ürünler potansiyel tehditler için özel bir risk değerlendirmesi gerektirmektedir.

<https://www.doa.gov.my/index.php/pages/view/341?mid=90>

Gıda ürünlerinin ithalatı, Malezya Sağlık Bakanlığı Gıda Güvenliği ve Kalite Bölümü (FSQD) tarafından düzenlenmektedir. İthalatçı ve nakliye acentelerinin (gümrük müşavirleri) Malezya'ya gıda ithal etmek için Malezya Gıda Güvenliği Bilgi Sistemine (FoSIM) kaydolmaları gerekmektedir.

<https://hq.moh.gov.my/fsq/>

<https://fosim.moh.gov.my/fssm/public/home>

Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'nın yetkisi altında olan Malezya Veterinerlik Hizmetleri Departmanı (DVS), Malezya'ya ithal edilen hayvansal ve hayvansal ürünler için yetkili makamdır. Malezya'ya ihraç edilmeden önce canlı hayvanlar, et ürünleri, süt ve süt ürünleri, kümes hayvanları ve hayvan yemleri için ithalat izni zorunludur.

<https://www.dvs.gov.my/index.php/pages/view/1941>

Yukarıdakilere ek olarak, gümrük işlemleri için birkaç önemli belgeye ihtiyaç duyulmaktadır. Bunlar arasında ticari fatura, çeki listesi, konşimento (havayolu konşimentosu) ve gümrük beyannamesi formu yer almaktadır.

4.10. Sektörde Standartlar

Tarım ürünleri: The Malaysian Standard (MS) 1784:2016, gıda güvenliği ve kalitesine yönelik bir düzenleme olup, ayrıca sürdürülebilir ve ekonomik olarak uygulanabilir üretimi teşvik etmek için İyi Tarım Uygulamasına (GAP) odaklanmıştır. Diğer ilgili Malezya Standartları MS 2615:2015, MS 1265-3:2018, ve MS 2546:2013 şeklindedir.

Gıda ürünleri: Malezya'da temel gıda güvenliği standartları arasında 1983 Gıda Yasası ile 1985 Gıda Yönetmeliklerinin yanı sıra MS 1480 Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktası (HACCP), MS 1514 İyi Üretim Uygulaması (GMP) ve MS ISO 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemleri bulunmaktadır.

Canlı hayvanlar, et ürünleri, süt ve süt ürünleri, kümes hayvanları ve hayvan yemi: Et, süt ürünleri ve kümes hayvanları ürünleri için onaylanmış tüm kuruluşların, Malezya Standartlar Departmanı tarafından yayımlanan Malezya Helal Standartları MS1500:2009 ve JAKIM tarafından yayımlanan Malezya Helal Et Üretimi Protokolü'ne uyması gerekmektedir.

4.11. Sektörde Etiketleme

1985 Gıda Yönetmelikleri uyarınca, tüm gıda etiketlerinde çeşitli unsurların yer alması gerekmektedir. Bunlar arasında gıda ürününün adı, içerik listesi (ağırlığa göre sıralanmış), net ağırlık veya hacim ve üreticinin veya dağıtıcının adı ve adresi bulunmaktadır. Etiketler ayrıca ithal edilen ürünler için menşe ülkesini, son kullanma tarihlerini, besin değeri bilgilerini, fıstık, yumurta veya süt ürünleri gibi alerjenik maddelerin ayrıntılarını da göstermelidir. Gerekmesi halinde, saklama koşulları için talimatlar da sağlanmalıdır.

Malezya gibi çok kültürlü ve çok dinli bir ülkede, helal etiketleme özellikle önem taşımaktadır. Gıda ürünlerinde helal belge zorunluluğu olmamakla birlikte, helal olduğunu iddia eden ürünlerin, İslam Kalkınma Malezya Bakanlığı (JAKIM) tarafından (veya akredite edilen kuruluşlarca-ülkemizde GIMDES ve KASCERT) helal belgesi alınması ve ürün paketinin üzerinde helal yazısının bulunması gerekmektedir.

Malezya'da, gıda etiketleme gereklilikleri The Food Act 1983 and Food Regulations 1985 'da belirtilmektedir. Etiket Malayca veya İngilizce olmalıdır. Bebek maması ve bazı süt ürünleri gibi belirli ürünlerde, etiket Malayca olmasını gerektirmektedir ve çevirilere izin verilmektedir. Domuz eti, türevleri veya domuz yağı içeriyorsa etikette belirli ifadeler bulunmalıdır. Bu kapsamda kullanılacak ifade "İÇERİR" yer almalıdır. Ayrıca, gıdaya ilave alkol eklenmişse, etikette büyük harflerle kalın olarak "ALKOL İÇERİR" yazmalıdır. İlgili tüm düzenlemelere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılması mümkündür. (<https://hq.moh.gov.my/fsq/peraturanperaturan-makanan-1985>)

4.12. Sektörde Ambalajlama

Gıda ürünleri ambalajlaması da Gıda Yasası 1983 ve onun yan mevzuatı olan Gıda Yönetmelikleri 1985 çerçevesinde sıkı bir şekilde düzenlenmektedir. Gıda Yönetmelikleri 1985'in VI. Bölümüne göre, ambalaj malzemeleri güvenli ve gıda teması için uygun olmalıdır. Özellikle, Yönetmelik 27, tüm ambalaj malzemelerinin normal depolama veya işleme koşulları altında gıdaya herhangi bir zararlı madde salmaması gerektiğini belirtmektedir. Buna plastik, metal, kağıt ve camdan yapılmış ambalajlar dahildir. Yönetmelik 28 ayrıca gıda kaplarının temiz, toksik olmayan ve gıdanın doğasını, özünü veya kalitesini değiştirmemesi gerektiğini şart koşmaktadır. Bu, ambalajın gıda ürününün güvenliğini veya besin değerini olumsuz yönde etkilememesini sağlamaya yöneliktir. Yönetmelik ayrıca geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanımına izin vermekte, ancak yalnızca güvenli oldukları ve gıda teması için onaylandıkları kanıtlanırsa, böylece tüketici güvenliğini tehlikeye atmadan sürdürülebilir uygulamaları desteklemektedir.

4.13. Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergahlar v.b.)

Gıda sektöründe Türkiye ve Malezya arasındaki lojistik, farklı ulaşım modunun bir arada kullanılmasını içermektedir. Kıtaların kesişim noktasında stratejik olarak konumlanmış olan her iki ülke de büyüyen ticaret ilişkilerine sahiptir ve gıda ihracatı ve ithalatı ekonomilerinde önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye ve Malezya arasındaki en yaygın iki ulaşım modu deniz taşımacılığı olmakla birlikte kısmen havayolu taşımacılığı da tercih edilmektedir.

Havayolu taşımacılığı en hızlı ulaşım modudur ve bu da havayolu taşımacılığını yüksek değerli ürünlerin veya zamana duyarlı gıda ürünlerinin taşınması için öne çıkarmaktadır. İstanbul'dan Kuala Lumpur'a hava taşımacılığı genellikle yaklaşık 10 ila 12 saat sürmekte ve bu da meyve, sebze, süt ürünleri ve deniz ürünleri gibi bozulabilir malların tazeliğini korumak ve bozulmasını önlemek için ideal bir seçenek haline getirmektedir. Hız avantajına rağmen, hava taşımacılığı deniz taşımacılığından önemli ölçüde daha pahalıdır.

Türk Hava Yolları, İstanbul Havalimanı'ndan (IST) Kuala Lumpur Uluslararası Havalimanı'na (KUL) haftada toplam 14 uçuş olmak (4 tanesi KUL üzerinden Sidney uçuşudur) üzere günde iki direkt uçuş gerçekleştirmektedir. Bu rota için ortalama uçuş süresi yaklaşık 10 saat 25 dakikadır. Bunun dışında, halikazırda İstanbul-Kuala Lumpur arasında THY Kargo uçağı seferi olmamakla birlikte, 2025 yıl sonuna kadar kargo uçağı seferinin başlamasının hedeflendiğı öğrenilmiştir.

Deniz taşımacılığı, gıda ürünlerinin uluslararası taşımacılığında yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. İstanbul ve İzmir gibi önemli limanları olan Türkiye ve Port Klang ve Penang gibi önemli merkezleri olan Malezya, uluslararası nakliye rotalarıyla iyi bağlantılara sahiptir.

Son olarak, Türk lojistik firmalarından küresel bir lojistik hizmet sağlayıcısı olan Barsan Global Logistics, operasyon ofisini ülkede lojistik ve taşımacılık için stratejik bir konum olan Selangor, Malezya'da da yürütmektedir.

4.14. Dağıtım Kanalları

Malezya gıda sektöründe, dağıtım kanalları, ürün türüne (taze ürünler, işlenmiş gıdalar, ithal mallar), işletmenin ölçeğine ve hedef pazarlara (kentsel, kırsal, yerel) bağlı olarak değişmekte ve geleneksel pazarları, modern perakendeyi, gıda hizmeti sağlayıcılarını ve dijital platformları kapsamaktadır.

Geleneksel olarak, Malezya çiftçi pazarları, ıslak pazarları ve küçük marketler gibi geleneksel dağıtım kanallarına büyük ölçüde yer vermektedir. Islak pazarları, taze deniz ürünleri ve et ürünleri satışı için oldukça önemlidir. Genellikle küçük ölçekli çiftçilerin ve satıcıların tüketicilere doğrudan ulaşması için uygun fiyatlı ve erişilebilir bir platform sağlamaktadır.

Kent merkezlerinde, modern perakendecilik uygulamaları ile gıda dağıtımı önemli ölçüde dönüşmüştür. Lotus's, AEON, Mydin, Isetan ve Giant gibi hipermarketler ve süpermarketler dağıtım kanallarında önemli konuma sahiptir. Bu kuruluşlar tüketicilere geniş bir yerel ve ithal gıda ürünleri yelpazesi sunmaktadır. Ayrıca, 7-Eleven, FamilyMart, KK Mart ve myNEWS gibi hızlı marketler de hazır yemek, atıştırmalık ve içeceklerle odaklanarak kentsel yaşam tarzlarına hitap etmekte, yüksek talep görmektedir. Bu mağazalar genellikle 7/24 faaliyet göstermekte ve hızlı erişim için stratejik yerlerde konumlanmaktadır.

Yukarıda sayılan zincirlerle birlikte, Malezya'da faaliyet gösteren tüm zincir marketler, doğrudan üretici/tedarikçi ile iletişimde olmak yerine, aracı/distribütörler ile tedariklerini sağlamaktadır. Bu anlamda, yerel ithalatçılar ile doğrudan iletişimde olmak pazara giriş açısından önem taşımaktadır.

Son yıllarda, E-Ticaret gıda dağıtımında dönüştürücü bir güç olarak ortaya çıkmıştır. COVID-19 salgınıyla hızlanan çevrimiçi market alışverişi ve gıda teslimat hizmetleri Malezya'da hızla büyümüştür. Foodpanda, GrabMart ve ShopeeFood gibi platformlar marketlere, restoranlara ve yiyecek hizmeti sağlayıcılarına kolay erişim sağlamaktadır.

Bu gelişmelerin yanı sıra, doğrudan tüketiciye (D2C) modeli ivme kazanmaktadır. Organik çiftlikler de dahil olmak üzere birçok küçük işletme ve ev tabanlı girişimci, ürünlerini doğrudan tüketicilere satmak için Instagram, TikTok ve Facebook gibi sosyal medya platformlarının yanı sıra WhatsApp gibi mesajlaşma uygulamalarından yararlanmaktadır. Bu model marka imajı ve müşteri ilişkileri üzerinde daha fazla kontrol sağlamakta ve aynı zamanda perakende aracılara olan bağımlılığı da azaltmaktadır.

4.15. E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Malezya'daki E-Ticaret pazarı, artan internet kullanımı ve Lazada, Shopee ve TikTok Shop gibi platformlarla değişen tüketici tercihleri nedeniyle özellikle COVID19 pandemisi sonrasında oldukça

hızlı bir şekilde büyümüştür. Dijital altyapının hızla büyümesi, akıllı telefon kullanımının artması ve değişen tüketici alışkanlıklarıyla Malezyalılar çevrimiçi gıda alışverişini yoğun olarak tercih etmektedir.

Dijital platformların yükselişi ve dünya çapında çeşitli gıda ürünlerine yönelik artan tüketici talebiyle birlikte, küresel gıda üreticileri mallarını doğrudan uluslararası tüketicilere ihraç etmek için yeni fırsatlar buluyor; bu da Sınır Ötesi E-Ticaret yoluyla oluyor. Gıda ihracatçıları artık Lazada, Shopee ve Alibaba gibi E-Ticaret platformları aracılığıyla Malezya pazarlarına ulaşabilmektedir. Türk firmalarının Malezya pazarlarına erişmek için Lazada, Shopee ve Alibaba gibi E-Ticaret platformlarından yararlanması önem taşımaktadır.

Ulusal E-Ticaret Stratejik Yol Haritası ve Dijital Serbest Ticaret Bölgesi (DFTZ) gibi hükümet girişimleri, Malezya'nın Sınır Ötesi E-Ticaret ekosistemini geliştirmede etkili bir rol oynamakta, gümrük prosedürlerini basitleştirmeyi ve lojistik maliyetlerini azaltmayı amaçlamaktadır.

1 Ocak 2024 itibarıyla Malezya, ülkede çevrimiçi satılan düşük değerli malların (LVG) ithalatına %10 satış vergisi uygulamaya koymuştur. Çevrimiçi olarak 500 RM'den düşük bir fiyata satılan ve kara, deniz veya hava yoluyla Malezya'ya getirilen tüm ithal mallar bu vergiye tabi tutulmaktadır.

4.2.1. Ülkedeki Pazaryerleri

Çeşitli sektör raporlarına ve E-Ticaret verilerine (iPrice ve Statista gibi) göre, ülkedeki pazar yeri arasında Shopee, Malezya'nın E-Ticaret manzarasını şekillendirmede önemli bir rol oynayan en popüler ve yaygın olarak kullanılan platform olarak öne çıkmaktadır. Shopee 2015 yılında Malezya'da başlatılan, Singapur merkezli bir internet şirketi olan Sea Group'un E-Ticaret platformudur. Hem alıcılara hem de satıcılara hitap eden mobil uyumlu ve kullanıcı merkezli bir alışveriş deneyimi sunmakta, gıda ürünleri, elektronik, moda, ev aletleri, bakkaliye ve güzellik ürünleri gibi geniş bir ürün yelpazesine sahiptir.

Shopee, ünlüler, influencerlar vb. çalışarak reklamcılığa büyük yatırım yapmakta ve daha geniş kullanıcı kitlesine ulaşmayı hedeflemektedir. Shopee Live (canlı yayın satışı), ShopeePay (dijital cüzdan) ve Shopee Games gibi işlevler ile kullanıcı etkileşimi artmaktadır. Yerel işletmeler ve girişimciler için Shopee, ülke çapındaki müşterilere ulaşmak için erişilebilir bir platformdur. Platforma kayıt işlemi oldukça basit olup platform, envanter yönetimi, sipariş takibi ve müşteri hizmetleri için araçlar sunarak küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ'ler) çevrimiçi varlıklarını büyütme için uygun hizmetler sunmaktadır.

Shopee'den sonra Malezya'daki en popüler pazar yeri Lazada'dır. 2012'de başlatılan ve Alibaba Group'a ait olan Lazada, Güneydoğu Asya'nın e-ticaret sahnesindeki en eski oyuncularından biridir. Shopee gibi Lazada da LazMall, LazLive ve Lazada Wallet sunmakta ve resmi mağazalardan özgünlük ve fırsatlar arayan daha fazla marka bilincine sahip tüketicileri çekme eğilimindedir. Lazada, elektronikten moda, gıda ve güzellikten ev aletlerine kadar geniş bir ürün yelpazesi sunmaktadır. Ürün yelpazesi daha fazla premium marka ve resmi perakendeciyi çekme eğiliminde olup, yüksek kaliteli ürünler arayan tüketiciler için bir platform olarak konumlanmaktadır.

TikTok Shop Malezya pazarında yeni bir oyuncu olarak ortaya çıkmış olup, hızla Malezyalı tüketicilerin ilgisiyle karşılaşmıştır. TikTok Shop, özellikle genç tüketiciler ve küçük işletmeler arasında ülkedeki en hızlı büyüyen e-ticaret platformlarından biri haline gelmiştir. Bu yeni "canlı ticaret" biçimi, satıcıların ürünlerini gerçek zamanlı olarak tanıtmalarını, nasıl çalıştıklarını göstermelerini ve potansiyel müşterilerle doğrudan etkileşim kurmalarını sağlar. TikTok Shop,

özellikle moda, güzellik, ev aletleri ve yaşam tarzı ürünleri gibi kategorilerde güçlüdür. Ancak gelişmekte olan yapısı ile, yiyecek ve içecek sektöründe de etkili olabileceği değerlendirilmektedir.

Lazada ve Shopee Malezya'nın e-ticaret pazarına hakim olsa da, diğer pazar yerleri de tüketici seçeneklerini çeşitlendirmede ve pazarın farklı kesimlerini desteklemede önemli bir rol oynamaktadır. Bu pazar yerleri arasında, Zalora, PG Mall ve PrestoMall yer almaktadır. Ancak bu platformlar, yiyecek ve içecek sektörü için aktif olarak kullanılmamakta, ilgili sektör için hizmet sunmamaktadır.

COVID-19 salgını Malezya'da çevrimiçi yemek siparişi ve teslimat hizmetlerinin büyümesini hızlandırmış olup, GrabFood, FoodPanda ve ShopeeFood gibi, e-ticaret platformları ve teslimat uygulamaları aracılığıyla çevrimiçi varlıklarını güçlendirmiştir. Küçük işletmeler ve ev tabanlı gıda girişimcileri siparişleri yönetmek ve müşterilerle doğrudan iletişim kurmak için WhatsApp Business ve Instagram'ı kullanarak dijital araçların erişilebilirliğini aktif şekilde kullanmaktadır.

4.2.2. Özel Günler, Bayramlar v.b.

Yeni yıl	1 Ocak
İşçi Bayramı	1 Mayıs
Ulusal Bayram	31 Ağustos
Noel	25 Aralık

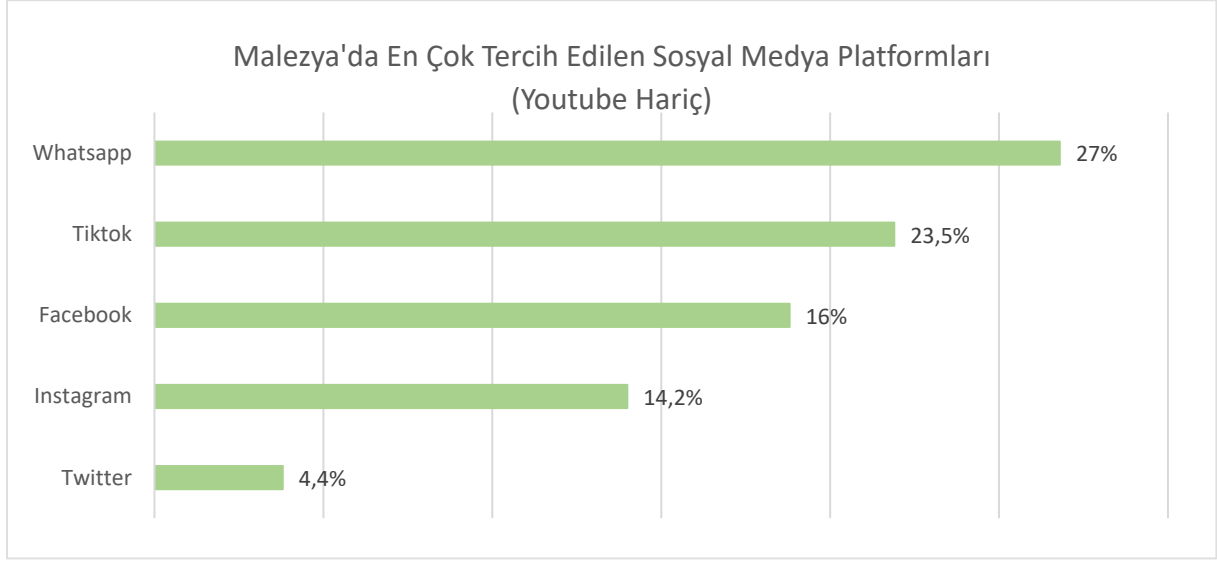
Değişken Tatil Günleri ise; Çin Yeni Yılı (iki gün), Good Friday, Vesak Day, Muharrem ayının ilk günü, Yang di-Pertuan Agong'un doğum günü, Ramazan Bayramı, Kadir Gecesi, Kurban Bayramı, Deepavali, Hz. Muhammed'in doğum günüdür.

Kedah, Kelantan, ve Terengganu eyaletlerinde cuma günlerinin yanısıra perşembe öğleden sonraları da Müslüman kesim için haftalık tatil günlerindendir. Pazar günü ise bu eyaletlerde çalışma günüdür. Diğer eyaletlerde ise Cumartesi-Pazar tatili uygulaması vardır.

Resmi idari başkent Putrajaya ve başkent Kuala Lumpur'da ofisler 08:00 ila 17:30 arasında açıktır. Diğer eyaletlerde bu süre 08:00-17:00 olarak uygulanmaktadır. Resmi kurumların çalışma saatleri de sabah 9 ila akşam 5 arasındadır. Cuma günleri öğle yemeği paydosu Müslüman kesimin Cuma namazını kılabilmesi açısından saat 12:15'ten 14:45'e kadar verilmiştir.

4.2.3. En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Ülkede sosyal medya kullanımı oldukça yaygındır. Hâlihazırda Whatsapp ve Facebook en yaygın sosyal medya platformlarıdır. Sosyal medya geçirilen günlük zaman 2 saat 46 dakikadır. Ülkedeki en popüler sosyal medya platformları sırasıyla Whatsapp, TikTok, Facebook, Instagram ve Twitter'dır.

Kaynak: We Are Social: Digital 2025

<https://datareportal.com/reports/digital-2025-malaysia>

4.2.4. E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

1 Ocak 2024 itibarıyla Malezya’da, çevrimiçi olarak satılan düşük değerli malların (LVG) ithalatına yüzde 10 oranında yeni bir satış vergisi uygulamaya koyulmuştur. Bu son vergi güncellemesi kapsamında, internet üzerinden 500 ringgitin (yaklaşık 115 ABD Doları) altında satılan tüm ithal ürünler yüzde 10 vergi oranına tabi olacaktır.

Türkiye ve Malezya arasında 2015 yılından bu yana yürürlükte bulunan ve 1 Ağustos 2024 itibarıyla hizmetler, yatırımlar ve **e-ticareti** kapsayan genişleme metnin yürürlüğe girdiği Serbest Ticaret Anlaşması (STA), ikili ticarete konu ürünlerin neredeyse tamamının gümrük tarifelerini kaldırmakla birlikte özellikle Türk ihracatçıları için ticareti daha kolay hale getirmektedir.

4.2.5. E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Malezya'da e-ticareti yöneten temel yasal çerçevelerden biri Electronic Commerce Act 2006'dır. Bu Yasa, ticari işlemlerde elektronik mesajların yasal olarak tanınmasını sağlayarak dijital sözleşmeleri ve iletişimleri geleneksel kağıt tabanlı yöntemlerle eşit konuma getirmekte elektronik kayıtların, imzaların ve anlaşmaların yasa tarafından uygulanabilir olmasını sağlayarak iş verimliliğini kolaylaştırmaktadır.

E-Ticaret Yasası'na ek olarak, 1999 Tüketici Koruma Yasası kapsamında tanıtılan Tüketici Koruma (Elektronik Ticaret İşlemleri) Yönetmeliği 2012, çevrimiçi işlemlerde tüketicileri korumada önemlidir. Bu yönetmelikler, internet siteleri, sosyal medya veya e-pazar yerleri aracılığıyla faaliyet gösteren tüm çevrimiçi satıcılar için geçerlidir. İşletmelerin satıcının adı, işletme kayıt numarası, iletişim bilgileri ve iade veya geri ödeme politikaları gibi temel bilgileri açıkça belirtmesini gerektirmekte, işletmeler siparişlerin alındığını teyit etmek ve fiyatlandırma ve şartlarında açıklık sağlamaktadır. Bu önlemler, tüketici güvenliğini oluşturmayı ve dijital pazarda şeffaflığı artırmayı amaçlamaktadır.

Verilerin korunması, e-ticaret düzenlemesinin bir diğer kritik yönüdür. Kişisel Verilerin Korunması Yasası (PDPA) 2010, ticari işlemlerde kişisel verilerin toplanmasını, saklanmasını ve kullanılmasını

düzenlemektedir. İşletmeler, verilerini toplamadan önce bireylerden onay almalı, veri toplamının amacını açıkça bilgilendirmeli ve verileri korumak için uygun güvenlik önlemlerini uygulamalıdır.

Ayrıca Malezya, dijital hizmetlerin vergilendirilmesini Satış ve Hizmet Vergisi (SST) sistemi aracılığıyla ele almıştır. Ocak 2020'den bu yana, yabancı ve yerel dijital hizmet sağlayıcılarının, akış platformları, yazılım abonelikleri ve çevrimiçi reklamcılık gibi hizmetlere uygulanan Dijital Hizmetler için Hizmet Vergisi'ne kaydolmaları gerekmektedir. Bu vergi, Malezyalı tüketicilere hizmet sunan ve Malezya pazarından yılda 500.000 RM'den fazla kazanan yabancı dijital hizmet sağlayıcıları için geçerlidir. Dijital hizmetler arasında video akışı (örneğin Netflix), çevrimiçi reklamcılık (örneğin Facebook Reklamları), yazılım abonelikleri (örneğin Microsoft Office) ve oyun platformları bulunmaktadır. Bu yabancı şirketlerin Royal Malaysian Customs Department'a (RMCD) kayıt yaptırmaları ve hizmetleri için %6 hizmet vergisi almaları gerekmektedir.

E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

Aşağıda Malezya ekspres teslimat hizmeti veren bazı firmaların isimleri verilmektedir;

Yerel şirketler: Pos Malaysia, City Link Express, GDEXpress, Malaysian Express Worldwide, Nationwide Express, M Xpress Courier, Flash Express, J&T Express, Ninja Van, Kex Express.

Uluslararası şirketler: DHL Worldwide Express, FedEx, Overseas Courier Service OCS, Red Box Asia Pte Ltd, S.O.S. Express, United Parcel Service (UPS).

Malezya'da Önemli E-Ticaret Lojistik Merkezleri aşağıda yer almaktadır:

1. Cainiao Aeropolis Electronic World Trade Platform (eWTP) Merkezi

KLIA havalimanı yakınında bulunan merkez 2020 yılından beri, Malezya Havalimanları ve Cainiao HK (Alibaba Group'un lojistik kolu) arasında bölgesel bir e-Ticaret ve lojistik merkezi geliştirmek amacıyla faaliyet göstermektedir. Alibaba Group'un Çin dışındaki en büyük eWTP'sidir. Cainiao Aeropolis eWTP Hub, Malezya, 1.1 milyon metrekaarelik depo alanı ile 60 dönümlük (2.6 milyon metrekare) bir alanda yer almaktadır. Yerel ortakları Pos Aviation, MABKargo ve GTR Air Cargodur. Malların teslimatı için ise GDex, Pos Laju, J&T Express ile çalışmaktadır.

2. Lazada Lojistik

Lazada, Alibaba Group'un bir yan kuruluşu olup, Malezya'da Subang, Puchong ve Penang'da yer alan kendi tesislerinde ve Cainiao Aeropolis lojistik merkezlerinde faaliyetlerini yürütmektedir. Firma ayrıca, ülke genelinde 40'tan fazla teslimat ara dağıtım birimine sahiptir.

3. Shopee

Singapur merkezli Shopee'nin Malezya'da lojistik merkezi bulunmamaktadır. Shopee işlemlerini, Pos Laju, DHL eCommerce, J&T Express ve Ninja Van gibi üçüncü taraf lojistik sağlayıcılarıyla ortaklık yaparak gerçekleştirmektedir.

4.16. Tanıtım ve Pazarlama

Malay, Çinli, Hintli vatandaşlarından oluşan çok çeşitli bir nüfusa sahip olan ülke, hem kültürel bir tanımlayıcı hem de bir iş fırsatı olarak hizmet eden zengin mutfak tercihleri sunmaktadır. Bu

bağlamda, etkili tanıtım ve pazarlama stratejileri, gıda işletmelerinin öne çıkmasına, hedef kitlelerine ulaşmasına ve rekabetçi bir pazarda büyümeyi yönlendirmesine yardımcı olmakta önemli bir rol oynamaktadır.

Dijital pazarlama, Malezya gıda sektöründe tanıtım stratejilerinin temel taşı haline gelmiştir. Instagram, Facebook, TikTok ve YouTube gibi platformlar, gıda ve içecek işletmeleri tarafından tüketicilere ulaşmak için yaygın olarak kullanılmaktadır. Sosyal medya reklamları genellikle görsel odaklıdır ve kullanıcıları etkilemek için iştah açıcı gıda fotoğrafçılığına, kısa videolara ve sahne arkası içerikleri şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Gıda blog yazarları ve sosyal medya kişilikleri tüketici seçimleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Birçok marka, ürünleri incelemek, yeni menü öğelerini vurgulamak veya özel fırsatları tanıtmak için bu etkileyicilerle iş birliği yaparak yaygın görünürlük ve artan müşteri talebini hedeflemektedir.

Malezya'da gıda pazarlamasının bir diğer önemli yönü de markalama ve paketlemedir. Ambalaj tasarımı da özellikle sağlık bilincine sahip veya eko-bilinçli tüketicileri hedeflerken kritik bir rol oynar. Ayrıca, Helal sertifikası Malezya'daki Müslüman çoğunluğa hitap etmektedir.. Daha geniş bir ölçekte, Malezya'nın küresel bir Helal merkezi olarak ünü, birçok yerel gıda şirketini uluslararası pazarlara yönelmeye teşvik etmiştir.

Promosyon kampanyaları genellikle yeni müşteriler çekmek ve mevcut müşterileri elde tutmak için Malezya pazarında sıklıkla kullanılmaktadır. İndirimler, sınırlı süreli indirimler, tadım etkinlikleri ve konseptli promosyonlar özellikle Ramazan, Hari Raya, Çin Yeni Yılı, Deepavali, Noel, Anneler Günü, Babalar Günü ve hatta Sevgililer Günü gibi yoğun dönemlerde oldukça talep görmekte ve etkili olmaktadır.

COVID-19 salgını Malezya'daki çevrimiçi yemek siparişi ve teslimat hizmetlerini büyütmesinin sonucu olarak, birçok gıda işletmesi GrabFood, FoodPanda ve ShopeeFood gibi web siteleri, e-ticaret platformları ve teslimat uygulamaları aracılığıyla çevrimiçi varlıklarını güçlendirmiştir. Küçük işletmeler ve ev tabanlı gıda girişimcileri siparişleri yönetmek ve müşterilerle doğrudan iletişim kurmak için WhatsApp Business ve Instagram'ı kullanmaktadır.

Dijital medyanın yükselişine rağmen televizyon reklamcılığı Malezya gıda sektöründe güçlü bir promosyon aracı olmaya devam etmektedir. Malezya'da TV reklamcılığının temel avantajlarından biri, dijital platformlarda o kadar aktif olmayabilecek kırsal ve yaşlı nüfuslar da dahil olmak üzere geniş bir demografiye ulaşabilme kapasitesidir. TV3, RTM, Astro ve TV9 gibi büyük ulusal televizyon ağları birden fazla dilde (Malayca, Çince, Tamilce ve İngilizce) yayın yaparak, yiyecek markalarının mesajlarını belirli etnik gruplara göre kolaylıkla uyarlayabilmektedir. Nestlé, Maggi, Milo ve Ayam Brand gibi markalar, izleyicilerde oldukça etkili bırakan şenlikli reklamlar yaratmalarıyla tanınır. Bu reklamlar yalnızca ürünleri tanıtmakla kalmaz, aynı zamanda markayla güçlü bir duygusal bağ kurarak uzun vadeli müşteri sadakatine yol açmaktadır.

4.17. Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Malezya'nın gıda sektöründe tüketiciler giderek daha fazla doğal olarak sağlık açısından faydalı maddeler içeren yiyecekler tercih etmektedir. Paketlenmiş gıdalar, özellikle atıştırmalıklar, bu eğilime hitap etmek için 'süper' tohumlar ve tam tahıllar gibi içerikler barındırmaktadır. Üreticiler, refahı teşvik etmek için ürün yelpazelerini veya tekliflerini 'düşük yağlı', 'düşük şekerli' ve 'organik' terimleriyle uyumlu hale getirmeyi düşünmelidir. Bununla birlikte, Malezyalılar, özellikle şeker içerikli içecek ve yiyeceklerle de yoğun şekilde talep göstermektedir.

Yüksek gelirli tüketiciler daha kaliteli yiyecekleri ve ithal malları tercih etmektedir. Bu durum, çok çeşitli yüksek kaliteli ürünler sunan birinci sınıf süpermarketlere olan talebi artırmaktadır. Süpermarketler ve marketler, daha uygun fiyatlı ve promosyon ürünler sunabilmesi ve sağlıklı ürünlere daha fazla yer vermeleri gibi sebeplerle özellikle büyük şehirlerde tercih edilmektedir.

Son yıllarda, taşıması kolay ve minimum hazırlık gerektiren paketlenmiş yiyecekler oldukça rağbet görmekte ve bu da bu tarz ürünleri daha hızlı erişilebilir kılan 7-Eleven, FamilyMart, KK Mart, CU Mart ve myNEWS gibi 7/24 hizmet sunan marketleri popüler hale getirmektedir.

4.18. Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti dumping vergisi v.b.)

1 Ağustos 2015'te yürürlüğe giren Malezya-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması (MTFTA), özellikle gıda sektöründeki Türk ihracatçıları için ikili ticaret ilişkilerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. STA kapsamında, Malezya ile ticareti yapılan ürünlerin çoğundaki tarifeler çğunlukla sıfırlanmış durumdadır. 1 Ocak 2023 itibarıyla, Malezya'ya yapılan Türk ihracatının yaklaşık %99'u gümrüksüz erişime sahiptir. Buna süt ürünleri, zeytin ve zeytinyağı, şekerleme, kuru meyveler, baharatlar, makarna ve diğer gıdalar gibi çok çeşitli tarımsal ve işlenmiş gıda ürünleri dahildir.

STA dışı tarifelerde , gıda ürünlerinin ithalatı sıkı bir şekilde düzenlenmiş olup %0 ile %60 arasında değişen yüksek oranlı vergiler uygulanmaktadır.

Katma Değer Vergisi (KDV) kullanan birçok ülkenin aksine, Malezya, 1 Eylül 2018'de yeniden uygulamaya konulan ve önceki Mal ve Hizmet Vergisi'nin (GST) yerini alan Satış ve Hizmet Vergisi (SST) rejimini kullanmaktadır. Vergi politikasındaki bu değişimin, özellikle gıda sektöründe ithalatçılar, işletmeler ve tüketiciler için önemli etkileri vardır. 2018 Satış Vergisi Yasası kapsamında yönetilmekte ve iki ana kategoriye ayrılmaktadır.

1. Vergilendirilebilir Mallar Üzerindeki Satış Vergisi

Bu vergi ithal malları ve yerel olarak üretilen ürünleri kapsamaktadır. Oranlar genellikle %5 veya %10'dur, ancak bazı mallar değerlerine bağlı olarak ad valorem temelinde vergilendirilmektedir. Uygulanabilir oran ürün türüne göre belirlenmekte olup aşağıda örneklendirilmektedir;

- %5: Gıda maddeleri ve diğer temel ürünler.
- %10: Ev aletleri, elektronik eşyalar ve giyim gibi tüketim malları.

2. Düşük Değerli Ürünler Üzerindeki Satış Hizmet Vergisi (LVG)

Malezya'da e-ticaret işlemlerine olan artan talep nedeniyle yakın zamanda başlatılan ve 500 RM'yi aşmayan değerdeki ithal malların çevrimiçi satın alımlarına uygulanan sabit %10'luk bir satış vergisidir.

Hizmet vergisi, kayıtlı bir kişinin Malezya'da işini yürütürken sağladığı vergiye tabi hizmetler için alınan ve tahsil edilen bir tüketim vergisidir. SST'nin bir bileşeni olan Hizmet Vergisi, öncelikle yiyecek ve içecek hizmetleri sunan restoranlar, kafeler, oteller ve diğer benzer kuruluşlar tarafından sağlanan hizmetlere faturaya uygulanan hizmet ücretinin %6'sı oranında uygulanmaktadır.. Genel ifade ile toplam faturanın yaklaşık %10'u olan hizmet ücreti, garsonlar, şefler ve yemek deneyimini sunmakla görevli diğer personel gibi personel tarafından sağlanan hizmetin maliyetini karşılamak için kuruluşlar tarafından eklenmektedir.

2019'da Malezya, halk sağlığı endişelerini gidermek ve şeker tüketimini azaltmak için şekerle tatlandırılmış içecekler şeker vergisi, diğeri adıyla ÖTV getirmiştir. Vergi, hem ithal hem de yerel olarak üretilen içecekler uygulanmaktadır.

100 ml'de 5 g'dan fazla şeker içeren içecekler için oran litre başına 50 sen şeklindedir. 100 ml'de 12 g'dan fazla şeker içeren meyve veya sebze bazlı içecekler de vergiye tabidir.

4.19. Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Malezya gıda sektöründe, hem ithalatı hem de ihracatı etkileyen çeşitli tarife dışı engeller bulunmaktadır. Bu önlemler, genellikle sağlık, güvenlik ve dini kaygılar gibi meşru nedenlerle uygulansa da, yabancı gıda üreticileri ve ihracatçıları için zorluklar yaratmaktadır. Malezya'da gıda sektöründeki en önemli tarife dışı engellerden biri ithalat iznidir.

Canlı hayvanlar, et ürünleri, süt, süt ürünleri, kümes hayvanları, hayvan yemi ve balık ürünleri için ithalat izni gerekmektedir. Ayrıca, güvenlik ve haşere kontrolünü sağlamak bitkilerin ve bitki ürünlerinin haşere ve hastalık içermediğini doğrulayan Bitki Sağlığı Sertifikaları ve bazı ürünler için olası tehditler açısından belirli bir risk değerlendirmesi gerekmektedir.

Tarım ve Gıda Güvenliğı Bakanlığı, Kraliyet Malezya Gümrük Dairesi ile birlikte, belirli gıda ürünlerinin yalnızca geçerli bir ithalat izniyle ithal edilebileceğini şart koşmaktadır. Bu genellikle yerli üreticileri korumak, fiyatları sabitlemek ve gıda güvenliğini sağlamayı hedeflemektedir. Örneğin, Malezya'daki pirinç ithalatı sıkı bir şekilde düzenlenmekte ve esas olarak pirinç ithalatı için münhasır haklara sahip kamu iştirakli kurum olan BERNAS tarafından yönetilmektedir. Bu tekelci yapı, yabancı tedarikçilerin BERNAS ile işbirliğı yapmadıkları veya doğrudan BERNAS'a tedarik etmedikleri sürece pazara girmelerini zorlaştırmaktadır.

Malezya gıda sektöründe, büyük Müslüman nüfusu nedeniyle Helal sertifikasyonuna güçlü bir şekilde yer vermektedir. Malezya İslam Kalkınma Bakanlığı (JAKIM) gibi tanınmış otoriteler tarafından Helal sertifikası olmadan, yasal olarak zorunlu olmamasına rağmen, gıda ürünlerinin girişine izin verilmeyebilir veya özellikle Müslüman tüketicilere hizmet veren süpermarketlerde ve gıda servis noktalarında sınırlı pazar kabulüyle karşılaşabilmektedir.

Malezya'da gıda güvenliğinde 1983 Gıda Yasası ve 1985 Gıda Yönetmelikleri uyarınca sıkı standartlar uygulamaktadır. İthal edilen tüm gıda ürünleri, kimyasal kalıntılar, mikrobiyal kontaminasyon ve gıda katkı maddelerinin kullanımı üzerindeki sınırlamalar dahil olmak üzere sağlık, hijyen ve güvenlik gerekliliklerine uymalıdır. Örneğin, Malezya meyve ve sebzelerdeki pestisit kalıntılarında sıkı sınırlamalar getirmektedir. Bir gönderinin izin verilen sınırı aştığı tespit edilirse, alıkonulabilir, daha fazla test edilebilir veya imha edilebilir.

Etiketleme ve paketleme yönetmelikleri de önemli tarife dışı önlemlerdir. Malezya, gıda etiketlerindeki tüm temel bilgilerin Bahasa Malezya dilinde sunulmasını zorunlu kılar, ancak bununla birlikte İngilizce de kullanılabilir. Paketleme, içindekiler, son kullanma tarihleri, besin değerleri ve menşei ülke gibi temel bilgileri içermelidir. Bu etiketleme gerekliliklerinin karşılanmaması gümrük gecikmelerine veya ürün reddine neden olabilmektedir.

4.2.Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.)

Malezya-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması (MTFTA), Türkiye Cumhuriyeti ile Malezya arasındaki ticaret ilişkilerinde ticaret engellerini azaltmak, ekonomik iş birliğini güçlendirmek ve pazar erişimini geliştirmek için önemli bir yere sahiptir. Türk ihracatçıları için MTFTA, yalnızca Malezya'da değıl,

aynı zamanda daha geniş ASEAN bölgesinde varlıklarını genişletmek için değerlendirilebilecek çok çeşitli fırsatlar sunmaktadır. İstikrarlı ekonomisi, açık ticaret politikaları ve Güneydoğu Asya'daki stratejik konumu ile Malezya, Türk işletmelerinin ASEAN pazarına girmesi için doğal bir geçit görevi görmektedir. Türk şirketleri ayrıca Malezya'yı bölgedeki etkinliklerini artırmak için bir merkez olarak kullanabilir, Malezya'nın mevcut ticaret bağlantılarından ve ASEAN'ın çeşitli ticaret anlaşmalarının bir üyesi olarak rolünden yararlanabilirler.

Malezya yaklaşık %65'inin Müslümanlardan oluştuğu 35 milyonluk bir nüfus olup, gıda arz güvenliği görece düşük, gıda tüketimi büyük ölçüde ithalata bağlı bir ülkedir. Burada, ülkenin iklim ve coğrafi koşulları çoğunlukla etkili olmakla birlikte, Türk ihracatçıları için yiyecek ve içecek sektörü büyük potansiyel arz etmektedir. Öte yandan, halihazırda paketli gıda ürünlerinin üretiminde önemli bir girdi olan palm yağının Malezya'dan temininin mümkün olması, firmalarımızın Malezya'da üretim yaparak bölge ülkelerine ihracat yapabilmeleri için büyük bir fırsat oluşturmaktadır.

Türk ihracatçıları için özellikle potansiyel arz eden bir alan helal pazarıdır. Malezya, küresel olarak bir helal sertifikasyon otoritesi olarak tanınmaktadır ve kendisini küresel bir helal merkezi olarak konumlandırmayı hedeflemektedir. Helal sertifikalı gıda alanında özel üretim yapan Türk şirketleri, Malezya pazarında güvenilirlik ve erişim kazanabilir ve bu sayede Müslüman çoğunluğun olduğu komşu ülkelere doğru genişleyebilir. GİMDES ve KASCERT, Malezya otoritesi JAKIM tarafından tanınan Türk helal belgelendirme kuruluşlarıdır.

Ek olarak, dijital ticaret ve e-ticaret, için de yiyecek ve içecek sektörün de bulunduğu doğrudan tüketiciye dönük sektörlerde Türk ihracatçılarına yeni fırsatlar sunmaktadır. Malezya'da Lazada, Shopee, Zalora gibi dijital platformların yükselişi, Türk markalarının geniş bir tüketici kitlesine doğrudan ulaşmasını sağlayabilmektedir. MTFTA'nın sağladığı tarife avantajları, Türk ürünlerini bu platformlarda daha da rekabetçi hale getirmektedir.

Malezya'ya ihracat yapmayı planlayan firmalar için, yerel bir dağıtıcı ile iletişim halinde pazara giriş yapılmasının oldukça önemli olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim Malezya'da bulunan prosedürler firmaları yerel bir distribütör/ithalatçı bulundurmaya yönlendirmektedir. Özellikle ülkemiz ile Malezya arasındaki mesafe ve yerel saat farkı gibi unsurlar düşünüldüğünde, yerel bir distribütör bulundurulması, firma adına ürünlerin pazarlanması, ithalat izinlerinin ve gümrük işlemlerinin yürütülmesi, kamu kurumları ile iletişim etkin sağlanması ve satış sonrası hizmetleri yerine getirmek için oldukça faydalı olabilecektir. Öte yandan, Malezya'da iş yapma kültürünün karşılıklı güvene dayanması, sosyal tanışıklığa verilen önem nedeniyle Malezya'da firmalarımızın yerel bir mevcudiyete veya distribütöre sahip olması, yerel pazardaki işbirliği girişimlerini olumlu yönde etkileyebilecektir.

4.3.Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)

MTFTA, Türk ihracatçılarının Malezya pazarına girerken karşılaşabilecekleri geleneksel ticaret engellerinin çoğunu önemli ölçüde azaltmış olmakla birlikte, uygulamada özellikle bazı hassas içerikli ürünlerde ihracatçı firmalarımızın bazı engellerle karşılaştığı görülmektedir.

Bu zorluklardan en önemlisi, özellikle et, süt ürünleri ve kümes hayvanları ürünleri için helal sertifikası ve özel ihracat izni zorunluluğudur. Heşaş sertifikasına ilave olarak ilgili ürünlerde üretim yapan ihracatçılarımızın tesislerinin Malezya yetkilileri (DVS/JAKIM) tarafından hijyen ve sıkı helal standartlarının uygulandığına dair yerinde denetim ziyaretleri gerçekleştirilmekte; bu da firmalarımız açısından zaman alıcı, maliyetli ve zorlayıcı olabilmektedir.

Gıda ürünleri için Türkiye’den Gimdes ve Kascert’in düzenlediği helal belgeleri JAKIM tarafından akredite olmasına rağmen, daha önce de belirtildiği gibi et (kümes hayvanları dahil) ve süt ürünleri ithalatında, Malezya Tarım Bakanlığına bağlı DVS’e başvuru yapılması ve başvuru evraklarının DVS tarafından uygun görülmesi durumunda masrafları ihracatçı firmaya ait olmak üzere, Malezya’dan bir heyetin Türkiye’ye giderek üretim tesisinde incelemelerde bulunması gerekmektedir.

Malezya otoriteleri, denetim heyetine JAKIM’den bir yetkiliyi dahil ederek bu ürünler için doğrudan JAKIM tarafından helal onayı alınmasını şart koşmaktadırlar. Tesisler, Malezya Helal Et ve Kümes Hayvanları Üretimi Protokolü ve Malezya Standartları (MS) 1500: 2009'a uygun olarak JAKIM ve Veterinerlik Hizmetleri Dairesi (DVS) tarafından denetlenmekte ve onaylanmaktadır.

Heyetin incelemeleri neticesinde şartlar uygun bulunursa ilgili firmaya iki yıl geçerli olmak üzere ülkeye ihracat yapma onayı verilmektedir.

Aşağıdaki adreslerden detaylı bilgilere ulaşılabilir.

https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2023/BRV/LOJI%20LUAR%20NEGARA/UPDATE_MARCH_2023.GENERAL_PROCEDURE_IMPORT_MEAT_POULTRY_MILK_AND_EGG_PRODUCTS_TO_MALAYSIA_REV_1_30012023.pdf

Böylece, Malezya'da pazarlanan tüm ithal gıda ve mallar, ilgili gerekliliklere uymadıkça ve JAKIM tarafından tanınan yabancı helal belgelendirme kuruluşu tarafından helal olarak sertifikalandırılmadıkça helal olarak tanımlanamamaktadır.

4.4.Gıda Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Malezya, çoğunlukla Malaylar, Çinliler ve Hintlilerden oluşan çok kültürlü bir toplumdur. Her grup canlı ve çeşitli bir yemek kültürüne katkıda bulunur. Türk ihracatçıları bu çeşitliliğin tercihlerini inceleyerek farklı tat profillerine hitap etmelidir. Ülkemizin oldukça güçlü konumda olduğu zeytinyağı, kuru meyve, kuruyemiş, lokum, baklava, yoğurt ve bitki çayları gibi ürünler, Malezyalıların tercihleriyle uyumludur.

Malezya, Helal sertifikasının sadece tercih edilmediği, yazılı olmasa da uygulamada gıda ürünleri için sıklıkla zorunlu olduğu Müslüman çoğunluklu bir ülkedir. Bu nedenle, Malezya İslam Kalkınma Bakanlığı (JAKIM) tarafından tanınan Türk kuruluşlarından Helal sertifikası almak esastır. Sertifikalı Helal statüsü olmayan ürünler, özellikle süpermarketlerde ve hipermarketlerde sınırlı pazar erişimiyle karşı karşıyadır.

Malezya pazarında etkin varlığın sağlanabilmesi için yerleşik Malezyalı dağıtımıcılar, ithalatçılar veya perakendecilerle aktif iletişimde olmak en önemli pazra giriş stratejilerindendir. Bu yerel ortaklar, tüketici davranışı, perakende lojistiği ve uyumluluk süreçleri hakkında kapsamlı bilgi sunmakta ayrıca Isetan, Jaya Grocer, Village Grocer ve AEON gibi bireysel olarak erişimi kolay olmayan perakende zincirleri dahil olmak üzere çeşitli dağıtım kanallarına erişimi kolaylaştırabilmektedir.

Malezya’da yerel dağıtımıcılar ve ithalatçılara ulaşmakta şüphesiz etkili yollar heyet ziyaretleri ve fuar katılımlarıdır. Bu kapsamda, sektörün arz etmiş olduğu İhracat potansiyeli de değerlendirildiğinde, 2025 yılında Bakanlığımız tarafından Malezya’da destek kapsamında alınan fuarların büyük kısmı yiyecek ve içecek sektöründedir.

Malezya International Helal Showcase (MIHAS), Food and Hospitality Malaysia (FHM 2025), Food and Drink Malaysia (FDM 2025), Malaysia International Food and Beverage (MIFB 2025) ve Food and Hospitality Malaysia (FHM) gibi önde gelen ticaret fuarlarına katılım, Türk ürünlerini

sergilemek, alıcılarla bağlantı kurmak ve pazar eğilimleri hakkında bilgi edinmek için ideal bir platform sağlamaktadır.

Et, süt, yumurta ve kanatlı hayvan eti ihracatı için gereken ihracat izini ve yerinde denetim ziyareti süreçlerine ilişkin olarak, üretici ihracatçı firmalarımızın Müşavirliğimiz ile aktif irtibatla olması şiddetle tavsiye edilmektedir.

Son olarak ihracatçılarımızın, ticaret yapmak istediği Malezyalı bir firma ile ticari bir ilişkiye girmeden önce, Malezya'da resmi olarak tescilli bir şirket olup olmadığı konusunda bir doğrulama yapmak istenmesi durumunda, Malezya'da şirket kayıtlarını tutan Companies Commission of Malaysia (SSM)'nin aşağıda sunulan internet sitesinden yararlanması mümkündür. Bu amaçla, doğrulama yapılabilmesini teminen firmalarımıza kolaylık olması açısından anılan siteden kullanıcı adı ve parola temin edilmiş olup, aşağıda paylaşılmaktadır:

<https://www.ssm-einfo.my/index.php?id=login>

Kullanıcı adı : ankara

Parola : Ankara07*

SSM'den elde edilen bilgiler şirketin Malezya'da kurulu olup olmadığı, şirket sermayesi ve şirket ortaklarına ilişkin bilgilerdir. Söz konusu detay bilgiler, belirli bir ücret karşılığında SSM tarafından online olarak satışa sunulmaktadır. Bir firmanın SSM'de kayıtlı olmasının, bu firma ile kurulacak ticari ilişkilerde herhangi bir sorun ile karşılaşılmayacağı anlamına gelmediğinin vurgulanmasında yarar görülmektedir.

Malezyalı firmalar ile hacimli ticari ilişki kurma aşamasına gelen firmalarımızın, Malezya'ya gelerek, ilgili firmayı yerinde ziyaret etmeleri, üretim ve ticaret imkanları hakkında incelemelerde bulunmaları, firma yetkilileri ile doğrudan temas kurmalarında Müşavirliğimizce yarar görülmektedir.

4.5.Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

İnternetin yaygınlaşması ve dijital ticaretin benimsemenin artmasıyla Malezyalı tüketiciler gıda ürünleri satın almak için çevrimiçi platformları artan bir şekilde talep etmektedir. Türk gıda ihracatçıları teknoloji meraklısı tüketicilere ulaşmak için e-ticaret siteleri (ör. Shopee, Lazada) ve sosyal medya platformları gibi dijital yolları keşfetmelidir. Bu kapsamda, çevrimiçi kampanyalara, etkileyici iş birliklerine ve dijital reklamlara katılım, marka bilinirliğini ve tüketici güvenini oluşturmada faydalı olabilecektir.

Uluslararası ticaretin dinamik ortamında, işletmeler ödeme yapılmaması ve malların teslim edilmemesi gibi çeşitli risklerle karşı karşıyadır. Bu riskleri azaltmak ve sorunsuz işlemler sağlamak için birçok şirket akreditif kullanmaktadır. Müşavirliğimize ulaşan, alacak sorununu içerir ihracatçı firma talepleri de göz önünde bulundurulduğunda ihracatçılar için akreditif yöntemi daha maliyetli ancak güvenilir bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sağlam helal sertifikasyon ekosistemi, Güneydoğu Asya'daki stratejik konumu ve büyüyen yerel ve bölgesel pazarlarıyla Malezya, gıda üretiminde Türk yatırımları için oldukça cazip bir fırsat sunmaktadır. Malezya hükümeti, gıda üretim sektöründeki yabancı yatırımları aktif olarak desteklemekte ve çeşitli teşvikler sunmaktadır. Malezya Yatırım Geliştirme Kurumu (MIDA) aracılığıyla yatırımcılar, vergi muafiyetlerine, yatırım vergisi indirimlerine ve Ar-Ge, otomasyon ve helal sertifikasyon için hibelere erişebilmektedir. İlave olarak, gıda üretimi, Malezya'nın Endüstriyel Ana

Planı (NIMP 2030) kapsamında teşvik edilen bir faaliyet olarak kategorize edilmiş olup, uzun vadeli politika desteği ve kalkınma fonu fırsatı bulunmaktadır.

4.6.Genel Değerlendirme

Malezya yiyecek ve içecek pazarı, uluslararası varlıklarını çeşitlendirmek ve genişletmek isteyen Türk ihracatçıları için potansiyel arz eden bir pazar olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüketici taleplerine, düzenleyici uyumluluğa, yerel ortaklıklara, dijital etkileşime ve güçlü marka kimliğine odaklanan stratejik bir yaklaşım sağlandığında 35 milyonluk müşteri kitlesiyle Malezya pazarı sektör açısından başarılı bir ihracat pazarı potansiyeli taşımaktadır. Bu ilkeleri benimseyen Türk ihracatçıları yalnızca Malezya pazarına nüfuz etmekle kalmayıp, aynı zamanda daha geniş Güneydoğu Asya bölgesinde büyüme için sürdürülebilir bir temel de oluşturabilirler. Bu anlamda, yalnızca ihracat değil aynı zamanda yatırıma dayanan üretim faaliyetleri için de fırsat olarak karşımıza çıkmaktadır.

Malezya, kültürel ve dini uyumluluğu, birinci sınıf helal ürünlere olan artan talebi, yürürlükteki ikili STA'mız ve ASEAN bölgesine erişim imkanıyla Türk markalarının dikkate alması gerektiği bir pazardır.

4.7.Yararlı Adresler

Federation of Livestock Farmers' Associations of Malaysia

Address: No. 93A, Jalan SS15/5A, 47500 Subang Jaya, Selangor, Malaysia

Tel: 603-5633 1779

Fax: 603-5634 2015

Email: info@flfam.org.my

Website: <https://flfam.org.my/>

Kuala Lumpur Vegetable Wholesalers Association

Address: NO. 26-2, 2nd Floor, Jalan 2/3A, Pusat Bandar Utara, KM 12 Jalan Ipoh, 68100 Batu

Caves, Kuala Lumpur, Malaysia

Tel: 603-6137 6446

Fax: 603-6137 3661

Email: klvwa26@gmail.com

Website: <https://klvwa.com.my/>

Malaysian Fisheries Society

Address: c/o Department of Aquaculture, Faculty of Agriculture

University Putra Malaysia, 43400 UPM Serdang,

Selangor, Malaysia

Mobile: (6)0134198182 (WhatsApp Only)

Email: secretariat@mfs.org.my

Website: <http://www.mfs.org.my/>

Durian Manufacturer Association

Address: CO3 Social Office,3-1, Jalan Merbah 1, Bandar Puchong Jaya, 47170 Puchong, Selangor, Malaysia

Mobile: 6010-514 2262

Email: admin@my-dma.org.my

Website: <https://my-dma.org.my/>

Malaysian Palm Oil Association

Address: T3-08-09, UOA Business Park, 1, Jalan Pengaturcara U1/51A, 40150 Shah Alam, Selangor, Malaysia

Tel: 603 5021 0730

Email: admin@mpoa.org.my

Website: <https://www.mpoa.org.my/>

Malaysian Palm Oil Board

Address: 6, Persiaran Institusi, Bandar Baru Bangi, 43000 Kajang Selangor, Malaysia

Tel: 603-8769 4400

Fax: 603-8925 9446

Email: general@mpob.gov.my

Website: <https://mpob.gov.my/#>

Malaysian Palm Oil Council

Address: Level 25, PJX HM Shah Tower, No. 16A Jalan Persiaran Barat PJS 52, 46200 Petaling Jaya, Selangor, Malaysia

Tel: 603-7806 4097

Fax: 603-7806 2272

Email: webmaster@mpoc.org.my

Website: <https://www.mpoc.org.my/>

Malaysian Seafood Industries Association

Address: 28S, Jalan Bidara 2/5, Taman Bidara, 68100 Selayang, Selangor, Malaysia

Tel: 603-6135 2319

Email: info@seafoodindustry.org.my

Website: <https://seafoodindustry.org.my/>

The Malaysian Estate Owners' Association

Address: No. 27, Level 2, Jalan Kelapa, Off

Persiaran Raja Muda Musa, 41200 Klang, Selangor, Malaysia

Mobile: 6018-398 8233

Email: secretariat@meoa.org.my

Website: <https://www.meo.org.my/>

Malaysia Aquaculture Development Association (MADA)

Address: Jalan Bukit Bintang, Bukit Bintang, 55100 Kuala Lumpur, Malaysia

Mobile: 60113 307 0098

Email: malaysiamada@gmail.com

Website: <https://www.mada.org.my/>

Federal Agricultural Marketing Authority (FAMA)

Address: Bangunan FAMA Point, Lot 17304 Jalan Persiaran 1

Bandar Baru Selayang, 68100 Batu Caves, Selangor Malaysia

Tel: 603-6126 2020

Email: jabm@fama.gov.my

Website: <https://www.fama.gov.my/utama>

Department of Agriculture (DOA)

Address: Aras 7-17, Wisma Tani, No. 30, Persiaran Perdana, Presint 4,

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan, 62624 Putrajaya, Malaysia

Tel: 603-8870 3102 / 3042 / 3038 / 3050

Email: pro@doa.gov.my

Website: <https://www.doa.gov.my/index.php/pages/view/1053?mid=12>

Department of Fisheries (DOF)

Address: Wisma Tani, Aras 1-6, Blok Menara 4G2, Presint 4,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan, 62628 Putrajaya, Malaysia

Tel: 603-8889 2460

Email: pro@dof.gov.my

Website: <https://www.dof.gov.my/en/>

Department of Veterinary Services (DVS)

Address: Blok Podium, Lot 4G1, Presint 4 Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan, 62624 Putrajaya

Tel: 603-8870 2000

Fax: 603-8888 6021

Email: pro@dvs.gov.my

Website: <https://www.dvs.gov.my/index.php>

4.8.Kaynakça

Booklet Statistik Tanaman, Department of Agriculture Malaysia

https://www.doa.gov.my/doa/resources/aktiviti_sumber/sumber_awan/penerbitan/statistik_tanaman/booklet_statistik_tanaman_2024.pdf

Malaysia Agrofood in Figures 2023, Ministry of Agriculture and Food Security

<https://www.kpkm.gov.my/images/08-petak-informasi/penerbitan/perangkaan-agromakanan/Perangkaan-Agromakanan-Malaysia-2023.pdf>

Malaysia's Food Industry: A Melting Pot with The Right Ingredients, MIDA

<https://www.mida.gov.my/publications/malaysias-food-industry-a-melting-pot-with-the-right-ingredients/>

Crop Statistic Reports, Department of Agriculture Malaysia

<https://www.doa.gov.my/index.php/pages/view/622?mid=239>

Livestock Statistics, Department of Veterinary (DVS)

https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2024/BPSPV/Perangkaan%20Ternakan/PERANGK AAN%20TERNAKAN%20KESELURUHAN%202023_2024/KESELURUAHAN_DATA_PERA NGKAAN TERNAKAN 2023_2024_28_NOV_24.pdf

Market Information, Federal Agricultural Marketing Authority (FAMA)

<https://www.fama.gov.my/maklumat-pasaran>

Latest Market Price, Federal Agricultural Marketing Authority (FAMA)

<https://www.fama.gov.my/harga-pasaran-terkini>

Economics and Industry Development Division, Malaysian Palm Oil Board (MPOB)

<https://bepi.mpob.gov.my/>

Monthly Manufacturing Statistics, Production of Major Products in Selected Manufacturing Industries, Department of Statistics Malaysia
<https://www.dosm.gov.my/portal-main/home>

Production of Wheat Flour in Malaysia, Statista
<https://www.statista.com/>